

The Independent Accountability Mechanism for IFC & MIGA

JUN 2025.

Izveštaj o proceni usklađenosti Garancije MIGA za Autoput Moravski Koridor – Projekat 03, Srbija

MIGA projekat: #14629

O CAO

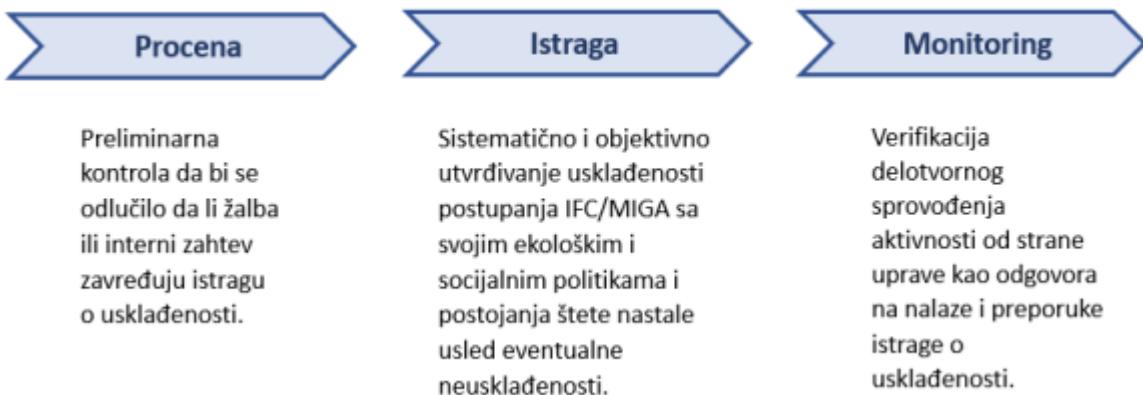
Kancelarija ombudsmana za savetovanje o usklađenosti (CAO) je nezavisni mehanizam odgovornosti Međunarodne finansijske korporacije (IFC) i Multilateralne agencije za osiguranje investicija (MIGA), članica Grupe Svetske banke. Olakšavamo rešavanje žalbi koje su uložile osobe na koje utiču projekti IFC i MIGA na pravičan, objektivan i konstruktivan način, osnažujemo ekološke i socijalne ishode projekata, zalažemo se za odgovornost prema javnosti i učenje u IFC i MIGA.

CAO podnosi izveštaje direktno Izvršnim odborima IFC i MIGA. Više informacija na www.ao-ombudsman.org.

O Funkciji za procenu usklađenosti

Funkcija za procenu usklađenosti Kancelarije ombudsmana za savetovanje o usklađenosti razmatra usklađenosć IFC i MIGA sa politikama zaštite životne sredine i socijalnim politikama, procenjuje odnosne štete i preporučuje korektivne mere onda kada je to primereno.

Funkcija CAO za procenu usklađenosti sprovodi trostepeni pristup:

Sadržaj

Acronyms	1
Izvršni rezime	2
1. Uvod	5
1.1. Projekat autoput Moravski koridor i Garancije MIGA.....	5
1.2. Rezime žalbe.....	6
1.3. Odgovor Uprave MIGA i Kompanije.....	7
2. Opseg procene usklađenosti, metodologija i proces.....	9
3. Analiza procene koju je izvršio CAO	9
3.1. Nadoknada za stabla (šumsku biomasu)	10
3.1.1. Preliminarna analiza štete	10
3.1.2. Relevantni zahtevi E&S MIGA i Preliminarna analiza usklađenosti sa Politikom MIGA	10
3.1.3. Analiza postojanja uverljive veze između navoda o šteti i potencijalne neusklađenosti postupanja od strane MIGA	14
3.2. Postupanje po žalbama	15
3.2.1. Preliminarna analiza štete	15
3.2.2. Relevantni zahtevi E&S MIGA i Preliminarna analiza usklađenosti sa Politikom MIGA	15
3.2.3. Analiza postojanja uverljive veze između navoda o šteti i potencijalne neusklađenosti postupanja od strane MIGA	17
4. Dodatna razmatranja procene.....	17
5. Odluka CAO	17
Prilozi.....	19
Prilog 1: Žalba	
Prilog 2: Odgovor Uprave MIGA	
Prilog 3: Dodatna razmatranja Procene	

Acronyms

BEJV	Bechtel-Enka Joint Venture
CAO	Kancelarija ombudsmana za savetovanje o usklađenosti (IFC i MIGA)
CoS	Koridori Srbije d.o.o. Beograd
E&S	Ekološki i društveni
EIA	Procena uticaja na životnu sredinu
EPC	Inženjering, nabavka i izgranja
ESAP	Plan ekoloških i socijalnih aktivnosti
ESDD	Dubinska analiza ekoloških i društvenih aspekata
ESIA	Procena uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje
ESRS	Rezime ekološkog i društvenog pregleda
IFC	Međunarodna finansijska korporacija
GM	Žalbeni mehanizam
GoS	Vlada Srbije
MIGA	Multilateralna agencija za osiguranje investicija
NHSFO	Neizmirene državne finansijske obaveze
PS	Standardi MIGA za ekološko i socijalno sprovođenje
PAP	Ljudi na koje utiče Projekat
RAP	Akcioni plan za raseljavanje
RLFR	Okvir za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti
SEP	Plan angažmana interesnih grupa
SP	Politika MIGA o održivosti životne sredine i socijalnoj održivosti
SMR	Kvartalni izveštaj o samonadzoru ekoloških i društvenih aspekata

Izvršni rezime

Ovaj izveštaj dokumentuje procenu CAO o usklađenosti žalbe pojedinca podnete 2024. godine u vezi sa Projektom Moravski Koridor - autoputa dužine 112 km u centralnoj Srbiji. Žalba se odnosi na nadoknadu za stabla na zemljištu pojedinca koje je bilo predmet eksproprijacije i na žalbeni postupak Nosioca projekta. MIGA je obezbedila pokriće neizmirenih državnih finansijskih obaveza za šest međunarodnih banaka za njihove zajmove vlasti Srbije koja je vlasnik kompanije - izvođača projekta. CAO je utvrdio da žalba protiv MIGA ne ispunjava kriterijume za pokretanje istrage o usklađenosti iz dole navedenih razloga i time je zatvorila ovaj predmet.

Garancije MIGA i Žalba

Multilateralna agencija za garancije investicija (MIGA) je u martu 2022. godine potpisala ugovor o garanciji na iznos od 411,4 miliona evra, obezbeđivši pokriće neizmirenih državnih finansijskih obaveza (NHSFO) kod šest međunarodnih banaka za njihove nedeoničarske zajmove omogućivši vlasti Srbije da izgradi autoput Moravski koridor i prateću infrastrukturu. U decembru 2023, MIGA je izdala novu ugovornu garanciju na iznos od 901,1 miliona evra za dodatni zajam projektu. MIGA je u decembru 2019. godine započela dju dilidžens postupak (eng. due diligence) na projektu autoput Moravski koridor klasifikovanom kao Kategorija A, što označava visoke ekološke i društvene rizike. To se dogodilo godinu dana pre početka procesa eksproprijacije zemljišta 2020. godine u području na kome se nalazi zemljište podnosioca žalbe. Izgradnju projekta vrše Koridori Srbije (Kompanija), državna kompanija sa ograničenom odgovornošću.

Osoba na čije je zemljište uticala izgradnja autoputa uložila je žalbu CAO 15. jula 2024. Podnositelj žalbe je istakla probleme koji se odnose na izostanak pune eksproprijacije njenog zemljišta, vrednovanje stabala na njenom zemljištu i žalbeni postupak Projekta. Nakon što je prihvatiла почетну понуду Kompanije за eksproprijaciju 77% njenog zemljišta u januaru 2021, podnositelj žalbe je narednog meseca zahtevala eksproprijaciju u celosti smatrajući da se preostali delovi njenog zemljišta nalaze u „zaštićenoj zoni“. Obzirom da tri godine nije dobila odgovor od Kompanije, podnositelj žalbe je uložila žalbu žalbenom mehanizmu Kompanije u maju 2024. godine. Nakon što je odgovor ponovo izostao, podnositelj žalbe je uložila svoju žalbu CAO. CAO je u avgustu 2024. godine utvrdio da je žalba osnovana i započeo postupak procene. U septembru 2024, tokom procene žalbe od strane CAO, Kompanija je podnosiocu žalbe ponudila eksproprijaciju u celosti i nadoknadu koju je ona prihvatiла. Usled toga, tokom postupka procene usklađenosti, CAO ovaj aspekt žalbe nije uzeo u razmatranje.

Žalba podnosioca u pogledu vrednovanja stabala na njenom zemljištu rezultirala je, uz njenu žalbu CAO, sudskim sporom koji je u toku. Podnositelj žalbe tvrdi da su vrednovanje njenih stabala od strane opštine i ponuda za nadoknadu koju je Kompanija naknadno dala, znatno niže od vrednovanja veštaka koga je ona angažovala. Podnositelj žalbe tvrdi da tako nepravilno vrednovanje njenih stabala, kao i vremenski period od više od tri godine kašnjenja na rešenje ovog problema, predstavljaju povredu ekoloških i društvenih obaveza MIGA definisanih u Standardu 1 (Procena i upravljanje ekološkim i društvenim rizicima i uticajima) i Standardu 5 (Akvizicija zemljišta i nedobrovoljno raseljavanje).

Imajući u vidu da se podnositelj žalbe i Kompanija nisu saglasili da reše probleme podnosioca žalbe u vezi kompenzacije stabala tokom dijaloga kojim je posredovao CAO, predmet je u februaru 2025. godine prosleđen na Funkciju CAO za usklađivanje na procenu ekološkog i

društvenog delovanja MIGA.

Odgovor MIGA na žalbu

U svom Odgovoru Uprave koji je upućen CAO, MIGA potvrđuje značaj pružanja mogućnosti osobama pogođenim projektom da ulažu žalbe i naglašava svoje opredeljenje za detaljni dju dilidžens i monitoring u ovom predmetu da bi se obezbedilo poštovanje Standarda 5. MIGA takođe napominje da je zahtev podnosioca žalbe iz 2021. za eksproprijaciju njenog zemljišta u celosti opština Kraljevo odobrila 2022. godine. Međutim, kašnjenje administracije odložilo je obaveštenje o ovoj odluci do septembra 2024, nakon čega je Kompanija odmah upotpunila ponudu za eksproprijaciju.

U martu 2025, MIGA je posetila lokaciju u Srbiji i održala sastanak sa Kompanijom. MIGA je dodala da će nastaviti da sarađuje sa Kompanijom i sa podnosiocem žalbe da bi rešila sve preostale probleme dok spor teče pred srpskim sudom.

Nalazi CAO o proceni usklađenosti

CAO sprovodi procene usklađenosti da bi utvrdio da li žalba protiv IFC ili MIGA zavređuje dalju istragu. Odluka o tome zasniva se na tri kriterijuma definisana u Politici CAO: (a) postojanje preliminarnih indikacija Štete ili potencijalne Štete; (b) postojanje preliminarnih indikacija da MIGA nije postupala u skladu sa svojim ekološkim i društvenim (E&S) politikama; i (c) postojanje uverljive veze između navodne Šteta i potencijalne neusklađenosti postupanja od strane MIGA.

U pogledu eksproprijacije zemljišta: Kako je gore navedeno, podnositelj žalbe je prihvatala ponudu za nadoknadu koju je dala Kompanija za eksproprijaciju njenog zemljišta u celosti tokom faze procene od strane CAO. Prema tome, CAO smatra ovo pitanje rešenim i neće ga razmatrati u svom izveštaju o proceni usklađenosti.

U pogledu nadoknade stabala (šumske biomase):

- CAO prihvata da je podnositelj žalbe možda pretrpela neizvesnost i nevolje zbog dužine postupka eksproprijacije, te da još nije dobila nadoknadu za njena stabla. Međutim, ona je dobila ponudu zasnovanu na proceni koju je izvršila opština, a koju CAO smatra u saglasnosti sa zahtevima Standarda 5 (stav 27.). Uz to, ova kompenzacija je predmet sudske procene pred srpskim sudovima.¹ Prema tome, CAO zaključuje da, do današnjeg dana, ne postoje preliminarne indikacije Štete.
- CAO zaključuje da je MIGA preduzela potrebne korake da sproveđe dju dilidžens i nadzor nad pitanjima ekonomskog raseljavanja u vezi sa ovim projektom u skladu sa Politikom održivosti (stavovi 26, 43 i 52.) i Standardom 5 (stavovi 7, 11, 25 i 27.). Obzirom da nema preliminarnih indikacija o potencijalnoj neusklađenosti sa ekološkim i društvenim politikama MIGA, nije moguće utvrditi uverljivu vezu između navodne štete i potencijalne neusklađenosti od strane MIGA.

¹ Politika CAO, stav 92. Tokom procene usklađenosti, CAO će takođe uzeti u obzir relevantnost svih završenih, predstojećih ili sudskeh sporova ili vansudskeh rešavanja sporova koji su u toku u vezi sa predmetom žalbe.

U pogledu žalbenog mehanizma Projekta:

- CAO je saglasan da neefikasnost žalbenog mehanizma nosioca projekta može rezultirati kašnjenjima u rešavanju žalbi, produžiti stres i neizvesnost ljudi pogođenih projektom. Međutim, u ovom slučaju, pitanje neadekvatne komunikacije je rešeno, obzirom da je podnositelj žalbe bila u direktnom kontaktu sa Kompanijom od faze procene koju je preduzeo CAO. Prema tome, CAO ne nalazi dokaze preliminarnih indikacija Štete.
- CAO nije našao preliminarne indikacije potencijalne neusklađenosti MIGA sa zahtevima iz žalbe u Politici održivosti (stavovi 26, 43 i 52.) i Standardu 5 (stav 11.). Tokom sprovećenja dju dilidžensa, MIGA je osigurala poštovanje gore navedenih zahteva, dok izveštaji IESC i zapisnici sa nadzora koji je sprovela MIGA ukazuju na to da je mehanizam operativan i da su o njemu od 2021. godine obaveštavani ljudi pogođeni projektom. Prema tome, CAO ne nalazi uverljivu vezu između navodne štete i potencijalne neusklađenosti od strane MIGA.

Odluka CAO i naredni koraci

CAO je svoju analizu usklađenosti usmerio na sledeća pitanja: (i) kompenzaciju za stabla (šumsku biomasu) na posedu podnositelja žalbe i (ii) žalbeni postupak nosioca projekta. Na osnovu gore rezimirane analize, CAO donosi odluku da predmet zatvori nakon ove procene.

CAO je Izveštaj o proceni usklađenosti dostavio Odboru MIGA, Predsedniiku Grupe Svetske banke, Upravi MIGA, klijentom, podnositocem žalbe. Takođe će ga objaviti na vebstranici CAO.

1. Uvod

Ovaj odeljak predstavlja pregled garancija MIGA, žalbe koju je vlasnik zemljišta uputio CAO i Odgovor Uprave MIGA. Takođe sadrži vremenski okvir projekta i žalbe podnete CAO.

1.1. Projekat autoput Moravski koridor i Garancije MIGA

MIGA, član Grupe Svetske banke potpisala je ugovor o garanciji² za 411,4 miliona evra (oko 451,8 miliona američkih dolara) 15. marta 2022. da bi podržala Projekat Moravski Koridor. Ugovor je obezbedio pokriće neizmirenih državnih finansijskih obaveza (NHSFO) kod šest banaka (i) JPMorgan Chase Bank N.A. London Branch, (ii) CaixaBank, S.A., (iii) Banco Santander, S.A., (iv) UBS Switzerland AG, (v) Credit Agricole Corporate and Investment Bank, i (vi) Raiffeisen Bank International AG. U ovom izveštaju one se zajedno pominju kao Nosioci garancije koji deluju preko J.P. Morgan SE u svojstvu agenta, za njihove nedeoničarske zajmove vlasti Srbije za Projekat. Na dan 15. decembra 2023. godine, MIGA je izdala novi ugovor o garanciji na 901,1 miliona evra (976,7 miliona američkih dolara) za dodatni zajam za projekat.

Prema rezimeu ekološkog i društvenog pregleda (ESRS)³ koji je izradila MIGA, Projekat autoput Moravski koridor je se sastoji od grinfield autoputa dužine 112 km sa dva razdvojena kolovoza sa trasama od 900 metara. Autoput se nalazi 200 km južno od Beograda u plavnom području niskog stepena u pravcu istok/zapad duž doline reke Zapadna Morava i prostire preko četiri opštine i tri grada koji obuhvataju 48 sela. Broj domaćinstava u ovim selima se kreće između otprilike 56 do 1331. U proseku su to tročlana domaćinstva. Projekat takođe uključuje prateću infrastrukturu velikih razmera: saobraćajne petlje, mostove, odvodne kanale i nadvožnjake/podvožnjake; elektro vodove i kablove za telekomunikacione sisteme i upravljanje saobraćajem i radove na regulaciji reke namenjene zaštiti Projekta i okolnih područja od poplava. U cilju podizanja efikasnosti izgradnje, Vlada je projekat podelila na tri deonice. Posed podnosioca žalbe nalazi se na Deonici 2. U martu 2025. godine otvoreni su Deonica 1 i 56 km Deonice 2. Građevinski radovi na Deonici 3 se nastavljaju. Završetak gradnje autoputa planiran je za jun 2025. godine.

Za projekat su nadležni Ministarstvo finansija i Ministarstvo građevine, saobraćaja i infrastrukture vlade Srbije. Koridori Srbije (CoS), srpska kompanija sa ograničenom odgovornošću u potpunom vlasništvu vlade Srbije vrši planiranje i izgradnju Projekta. Bechtel-Enka JV (BEJV) je izvođač za inženjering i izgradnju (EPC).

U skladu sa svojom Politikom o ekološkoj i društvenoj održivosti (2013), MIGA je projekat klasifikovala kao projekat Kategorije A (visokog rizika). Tokom sprovođenja dju dilidžensa (due diligence) u fazi koja je prethodila potpisivanju sporazuma a počela u decembru 2019, MIGA je u oktobru 2021. godine objavila Rezime društvenog i ekološkog pregleda projekta (ESRS) i Akcioni plan ekoloških i socijalnih aktivnosti (ESAP), kao i Okvir za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti (RLRF), tri Akciona plana za raseljavanje (RAPs)⁴ po jedan za svaku deonicu, koji su imali za cilj da omoguće nadoknadu i preseljenje ljudi pogodjenih projektom.

² Vidi <https://bit.ly/3S2lyLJ> i <https://bit.ly/3F7Z4as> za informacije o projektu

³ MIGA Rezime ekološkog i društvenog pregleda Autoput Moravski koridor, vidi: <https://bit.ly/42VPBMD>

⁴ Okvir za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti, jul 2020, vidi: <https://bit.ly/3L3CFdL>; Akcioni plan za raseljavanje – Deonice 1, 2 i 3, vidi: <https://bit.ly/42VPBMD>

1.2. Rezime žalbe

Stanovnica grada Kraljeva na čije su zemljište uticali građevinski radovi na Deonici 2 projekta, je 15. jula 2024 uložila žalbu CAO. Podnositac žalbe je istakla probleme u vezi sa: (i) propustom Kompanije da izvrši eksproprijaciju njenog zemljišta u celosti, (ii) vrednovanjem stabala na njenom posedu, i (iii) žalbenim postupkom Projekta. Prema tvrdnjama podnosioca žalbe, to nepravilno vrednovanje njenih stabala, kao i vremenski period od više od tri godine kašnjenja na rešenje ovog problema, predstavljaju povredu ekoloških i društvenih obaveza MIGA definisanih u Standardu 1 (Procena i upravljanje ekološkim i društvenim rizicima i uticajima) i Standardu 5 (Akvizicija zemljišta i nedobrovoljno raseljavanje).

Eksproprijacija zemljišta: Podnositac žalbe je izjavila da je primila i prihvatile predlog Kompanije iz januara 2021. godine za eksproprijaciju 77% njenog poseda. Ostatak zemljišta bio je podeljen autoputem i potpao pod „zaštitnu zonu“⁵ kako je definisala vlada. Izrazila je zabrinutost zbog bezbednosnih rizika od mogućih saobraćajnih udesa, zdravstvenih problema zbog izduvnih gasova i buke, kao i teškoće pristupa podeljenim parcelama. Usled toga je podnositac žalbe u februaru 2021. podnela zahtev da opština izvrši eksproprijaciju preostalih parcela, ali nije dobila odgovor od Kompanije. Prema rečima podnosioca žalbe, posle tri godine čekanja – u maju 2024. godine – uložila je žalbu žalbenom mehanizmu Kompanije, ali je odgovor ponovo izostao. Međutim, tokom postupka procene žalbe od strane CAO, Kompanija je kontaktirala podnosioca žalbe u septembru 2024. i ponudila joj eksproprijaciju u celosti i nadoknadu. Ponudu je ona prihvatile, te CAO smatra ovo pitanje rešenim i ono nije predmet postupka procene usklađenosti.

Vrednovanje stabala: Podnositac žalbe je tvrdila da oko 150 stabala topole koja su se nalazila na njenom posedu nisu vrednovana tokom veštačenja koje je sprovela opština Kraljevo 2020. godine, o kome nije bila obeveštena i koje se dogodilo pre eksproprijacije. Zbog toga podnositac žalbe nije prihvatile ponudu Kompanije iz 2021, što je značilo da je spor automatski upućen na sud u Srbiji u skladu sa procedurom eksproprijacije. Podnositac žalbe je izjavila da ova stabla imaju ekonomsku i upotrebnu vrednost i da je njihovo izostavljanje iz vrednovanja rezultiralo ponudom znatno nižom od njihove stvarne vrednosti.

Postupanje po žalbama: Uz to, podnositac žalbe je istakla zabrinutost zbog efikasnosti žalbenog postupka i žalbenog mehanizma projekta, navodeći da je tri godine provela čekajući na odgovore na zahteve za eksproprijacijom njenog zemljišta u celosti. Obzirom da nije dobila odgovor na žalbu koju je uložila žalbenom mehanizmu Kompanije u maju 2024, podnositac žalbe se obratila Kancelariji ombudsmana za savetovanje o usklađenosti (CAO) u julu 2024. CAO je u narednog meseca utvrdio da je žalba osnovana, započeo postupak procene i obavestio o tome MIGA koja je zatim prenela informaciju Kompaniji.

⁵ Ove zone unete su u Prostorni plan područja posebne namene infrastrukturnog koridora autoputa E-761, deonica Pojate - Preljina, koji je definisan Uredbom vlade Republike Srbije iz 2020. godine. Za potrebe funkcionisanja saobraćajnice koja je predmet Prostornog plana a na osnovu Zakona o javnim autoputevima Srbije, predviđene su sledeće zone: (i) zaštitni pojas (širine 40m), definisan kao pojas koji osigurava zaštitu od štetnih uticaja putnog koridora na životnu sredinu. Izgradnja objekata u zaštitnom pojasu nije dozvoljena, osim objekata koji služe nameni puta i saobraćaja na njemu. (ii) pojas kontrolisane izgradnje (širine 40m), koji služi kao koridor puta i njegovog neometanog funkcionisanja u prostoru. U ovom pojasu dozvoljena je selektivna izgradnja objekata na osnovu donetih planskih dokumenata koji obuhvataju taj pojas.

⁶ Vidi veb sajt CAO za pojedinosti predmeta <https://bit.ly/3GMYD65>.

Rezultat gore navedenog a tokom postupka procene, je da se Kompanija po prvi put direktno obratila podnosiocu žalbe što je dovelo do rešavanja njenog zahteva za eksproprijacijom njenog zemljišta u celosti i nadoknadom. Međutim, podnositelj žalbe i Kompanija se nisu saglasili da reše probleme podnosioca žalbe u vezi kompenzacije za stabla tokom dijaloga kojim je posredovao CAO. Prema tome a u skladu sa Politikom CAO, predmet je prosleđen na Funkciju CAO za usklađivanje u februaru 2025. godine na procenu ekološkog i društvenog delovanja MIGA.⁶

Integralni tekst žalbe nalazi se u Prilogu 1 ovom Izveštaju.

1.3. Odgovor Uprave MIGA i Kompanije

U svom odgovoru na žalbu, MIGA je potvrdila značaj pružanja mogućnosti ljudima pogodenim projektom autoput Moravski koridor. MIGA je naglasila da je sprovedla obiman dju dilidžens i redovan monitoring da bi se obezbedilo da je projekat u saglasnosti sa zahtevima definisanim u Standardu 5 (PS 5) o akviziciji zemljišta i nedobrovoljnem raseljavanju.

U pogledu posebnog problema podnosioca žalbe u vezi sa eksproprijacijom zemljišta, MIGA je izjavila da je opština Kraljevo donela odluku da izvrši eksproprijaciju njenog zemljišta u celosti 2022, nakon njenog prvog zahteva. Međutim, podnositelj žalbe i Kompanija nisu obavešteni o toj odluci, pre svega zbog administrativnih promena i kašnjenja.

Sa svoje strane, Kompanija je potvrdila da je došlo do prekida komunikacije sa podnosiocem žalbe, obavestivši CAO da žalba uložena njenom žalbenom mehanizmu u maju 2024. godine nije prosleđena zbog tehničkih problema sa serverom. Po njihovim rečima, čim je obaveštena o žalbi od strane CAO, Kompanija je brzo reagovala i izvršila eksproprijaciju njenog zemljišta u celosti u septembru 2024, čime je rešen ovaj deo žalbe.

U pogledu nerešenog vrednovanja i nadoknade za stabla podnosioca žalbe, koje je predmet tekućeg sudskog postupka u Srbiji, MIGA navodi da nastavlja da sarađuje sa Kompanijom da bi osigurala usklađenost postupka *isplate* nadoknade od strane projekta zahtevima Standarda 5.

MIGA potvrđuje da je sprovedla sve postupke koji se primenjuju za E&S dju dilidžens i monitoring na ovom projektu. Dalji monitoring projekta od strane MIGA podrazumevaće završetak kontrole Akcionog plana za raseljavanje (RAP) za Deonicu 2, što uključuje i nekadašnje zemljište podnosioca žalbe. MIGA će nastaviti blisku saradnju sa Kompanijom da bi rešila eventualne preostale probleme navedene u žalbi.

Integralni Odgovor Uprave MIGA nalazi se u Prilogu 2 ovom Izveštaju.

⁶ Vidi veb sajt CAO za pojedinosti predmeta <https://bit.ly/3GMYD65>.

Slika 1. Vremenski okvir Projekta i Žalbe

Aktivnosti MIGA, Kompanije i srpskog sudstva	Proces CAO i aktivnosti Podnosioca žalbe
Dec. 2019 – Mar. 2022 MIGA dju dilidžens proces za Projekat #14629	
Dec. 2020 Početak procesa akvizicije zemljišta na Deonici 2	
	2021
	77% zemljišta Podnosioca žalbe ekspropriisano. Podnositelj žalbe podnosi zahtev za punu eksproprijaciju
Jul 2021 Postupak po žalbi za stable topola upućen na sud u Srbiji	Jul 2021 Podnositelj žalbe odbija ponudu za nadoknadu za stabla topole
	Dec. 2021 Sudski veštak koga je predložila Podnositelj žalbe procenjuje vrednost stabala na viši iznos
Početak 2022 Početak graževinskih radova na Deonici 2	
9. jan. 2022 Odbor MIGA odobrava Projekat #14629	
15. mart 2022 MIGA potpisuje ugovor o garanciji za Projekat #14629, koji je kasnije dopunjeno 17.januara 2023, i 1.septembra 2023, da bi se povećao pokriveni iznos	
15.dec. 2023 MIGA izdaje novi ugovor o garanciji za dodatni zajam za Projekat #14629	
	Maj 2024 Podnositelj žalbe ulaže žalbu žalbenom mehanizmu Kompanije
	15 jul 2024 Podnositelj žalbe ulaže žalbu CAO
	Avg. 2024 CAO utvrđuje da je žalba prihvatljiva i počinje porocenu
Sept. 2024 Kompanija donosi odluku o punoj eksproprijaciji zemljišta podnosioca žalbe. Ostaje pitanje nadoknade za stabla topole; u toku je sudske spor	Sept. 2024 Podnositelj žalbe prihvata nadoknadu za preostalo zemljište
	Feb. 2025 Žalba je prosledjena na procenu Funkciji za ispitivanje usklađenosti
Mart 2025 MIGA dostavlja Odgovor Uprave	

2. Opseg procene usklađenosti, metodologija i proces

Opseg ove procene usklađenosti koju je sproveo CAO ograničen je na pitanja istaknuta u žalbi i u Izveštaju CAO o proceni i odnosi se na analizu tri kriterijuma koji su potrebni da bi se donela odluka o pokretanju istrage o usklađenosti. Ti kriterijumi su:

- (a) Da li postoje preliminarne indikacije o šteti ili potencijalnoj šteti;
- (b) Da li postoje preliminarne indikacije da MIGA nije postupala u skladu sa svojim politikama E&S; i
- (c) Da li je navodna šteta uverljivo povezana sa potencijalnom neusklađenošću od strane MIGA sa tim politikama.

CAO je doneo odluku navedenu u proceni na osnovu kriterijuma za procenu i drugih relevantnih pitanja koja su sadržana u Politici CAO. Procena je uključila preliminarni pregled informacija kako sledi:

- Dokumentacije koja se odnosi na žalbu, Izveštaja CAO o proceni i Odgovora MIGA Uprave;
- Osnovne projektne dokumentacije koju je dostavila MIGA i koja je dostupna na njenom vebajtu;
- Informacija prikupljenih tokom razgovora sa podnosiocem žalbe i osobljem MIGA;
- Relevantnih, javno dostupnih, dokumenata.

CAO se zahvaljuje svim stranama pomenutim u ovom Izveštaju o proceni usklađenosti koje su podelile svoja gledišta i znanje i odvojile vreme za saradnju sa timom CAO za usklađenost.

3. Analiza procene koju je izvršio CAO

Imajući u vidu žalbu, Odgovor MIGA Uprave i raspoloživu dokumentaciju i informacije, analiza procene je bila usredsređena na: (i) vrednovanje šumske biomase⁷ na posedu podnosioca žalbe i (ii) žalbeni postupak projekta. Za svako od ovih pitanja, CAO predstavlja analizu i nalaze koji se odnose na preliminarne indikacije Štete i na neusklađenost postupanja MIGA, te da li su eventualne navodne Štete u uverljivoj vezi sa neusklađenošću postupanja.

Kako je gore navedeno, CAO je zaključio da je dodatni problem iz žalbe koji se odnosi na eksproprijaciju zemljišta podnosioca žalbe u celosti rešen u fazi procene od strane CAO, obzirom da je podnositelj žalbe u septembru 2024. Od Kompanije prihvatile punu nadoknadu za svoje zemljište i parcele.

Na osnovu gore navedenih dokaza, CAO će zatvoriti procenu preostalih pitanja koja se odnose na vrednovanje šumske biomase i žalbeni mehanizam Kompanije, imajući u vidu da CAO nije utvrdio postojanje preliminarnih indikacija neusklađenosti postupanja sa Politikama E&S od strane MIGA.

⁷ Prema sudskom veštaku i veštaku koga je angažovao podnositelj zahteva, vrednovanje ne uključuje samo stabla već i šumsku biomasu: drvo za ogrev, industrijsko drvo, trupce, drvne ostatke i pepeo za rezanje.

3.1. Nadoknada za stabla (šumsku biomasu)⁸

3.1.1. Preliminarna analiza štete

Prema odredbama Procene uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje (ESIA) i Okvira za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti (RLRF), koje je prekontrolisala MIGA, opštinske poreske uprave duž trase autoputa nadležne su za proces eksproprijacije i one određuju vrednost zemljišta i imovine vlasnika putem licenciranih spoljnih stručnjaka – veštaka koji sprovode procenu i vrednovanje. Kompanija koja je nosilac projekta autoputa je odgovorna za pregovore o eksproprijaciji, ponude i isplate.

U konkretnom slučaju, podnositelj žalbe se nije složila sa ponudom za nadoknadu šumske biomase koja se nalazila na nekoliko parcela njene zemlje koja je bila predmet eksproprijacije (računato po broju stabala, količini po kubnom metru i njihovoj komercijalnoj vrednosti). Ponuda za nadoknadu zasnivala se na vrednovanju koje je sproveo veštak angažovan od strane opštine Kraljevo 2020. godine. Mada je podnositelj žalbe prihvatile ponuđenu procenu 77% njenog zemljišta u januaru 2021, odbila je ponudu za šumsku biomasu čime je predmet automatski upućen na sud u skladu sa procedurom eksproprijacije. Podnositelj zahteva je tvrdila da stabla imaju komercijalnu i upotrebnu vrednost i da su netačne kalkulacije tokom vrednovanja rezultirale ponudom za nadoknadu znatno ispod onoga što ona smatra stvarnom vrednošću.

Tokom procene od strane CAO 2024. godine, podnositelj zahteva je ponovila svoju tvrdnju da je veštak koga je angažovala opština Kraljevo 2020. godine o broju stabala, količini po kubnom metru i njihovoj komercijalnoj vrednosti potcenio vrednost šumske biomase. Tvrđila je da broj stabala koje je prebrojao veštak opštine nije odgovarao stvarnom broju stabala na njenom posedu u vreme eksproprijacije i da nije u skladu sa vrednošću koju je procenio sudska veštak koga je predložila podnositelj žalbe u decembru 2021. godine.

Politika CAO definiše Štetu kao svaki materijalno negativan E&S efekat na ljude ili životnu sredinu koji proističe iz projekta ili podprojekta.⁹ U ovom slučaju, iako podnositelj žalbe još uvek nije dobila nadoknadu za šumsku biomasu na njenom posedu, ponuda za nadoknadu je predmet sudske kontrole pred sudovima u Srbiji.¹⁰ Prema tome, CAO zaključuje da, do danas, nema dokaza o preliminarnim indikacijama Štete.

3.1.2. Relevantni zahtevi E&S MIGA i Preliminarna analiza usklađenosti sa Politikom MIGA

Analiza koju je sproveo CAO razmatrala je predinvesticioni ekonomski i društveni dju dilidžens i nadzor nad postupkom projekta za akviziciju zemljišta u skladu sa zahtevima Politike održivosti (stavovi 26 i 43.) i Standarda sprovođenja 5 (stavovi 25 i 27.) Multilaterlane agencije za osiguranje investicija.¹¹

⁸ Izraz "šumska biomasa" koristi se za drvo i ostatke u kontekstu vrednovanja imovine. Šumska biomasa obuhvata organske materije, uključujući drvenastu vegetaciju pogodne za proizvodnju energenata ili druge industrijske svrhe što podrazumeva drvnu masu i poljoprivredne ostatke.

⁹ Politika CAO, Glosar.

¹⁰ Politika CAO, para. 92. Tokom procene usklađenosti, CAO će takođe razmatrati relevantnost svih okončanih, predstojećih ili tekućih postupaka, sudske ili vanudske, koji se odnose na predmet žalbe.

¹¹ Standard 5 se primenjuje kada projekti uključuju akviziciju zemljišta ili restrikcije u upotrebi zemljišta koje negativno utiču na zajednice ili pojedince. Nedobrovoljno preseljenje, koje podrazumeva kako fizičko (preseljenje ili gubitak smeštaja) tako i ekonomsko raseljavanje (gubitak imovine ili pristupa koji vodi gubitku prihoda ili zarade), je nedobrovoljno onda kada pogodene osobe ne mogu odbiti akviziciju zemljišta ili restrikcije.

Predinvesticioni dju dilidžens

Politika održivosti MIGA (stav 26.) nalaže detaljan pristup ekološkom i društvenom dju dilidžensu projekata za koje se dodeljuju garancije. To podrazumeva pregled svih relevantnih informacija o ekološkim i društvenim rizicima poslovnih aktivnosti, inspekcije gradilišta i razgovore sa interesnim grupama, kao i proveru usklađenosti aktivnosti sa Standardima MIGA za ekološko i socijalno sprovođenje (PS). Kada MIGA nađe nedostatke tokom dju dilidžensa, oni se otklanaju dodatnim merama dogovorenim sa klijentom i definisanim u Planu ekoloških i socijalnih aktivnosti (ESAP) projekta da bi se osiguralo da poslovanje stalno unapređuje svoje ekološke i društvene performanse. U slučajevima koji podrazumevaju raseljavanje ljudi pogođenih projektom, Standard 5 (stavovi 19 i 25.) zahteva od klijenta, uključujući Projektno preduzeće,¹² da izradi Akcioni plan za raseljavanje (RAP) i Plan obnove ekonomskih aktivnosti (LRP) da bi se pogođenim ljudima i/ili zajednicama izvršila nadoknada i da bi im se ponudile druge vrste pomoći da bi se ispunili ciljevi ovog Standarda.

Standard 5 (stavovi 25 i 27.) naglašava značaj obezbeđenja nadoknade ekonomski raseljenim osobama koje su gube imovinu ili pristup imovini zbog izvođenja razvojnog projekta za koji je MIGA obezbedila garancije po punim zamenskim cenama. Nadoknada po punim zamenskim cenama definisana je kao stvarna cena zamene izgubljene imovine na osnovu važećih tržišnih vrednosti, kao i svi drugi dodatni troškovi vezani za akviziciju nove imovine.

U rezimeu predinvesticionog ekološkog i društvenog pregleda koji je izradila MIGA (ESRS)¹³ za projekat autoput Moravski koridor, objavljen 2021, navode se zahtevi o stalnoj i privremenoj akviziciji zemljišta za izgradnju, radovima na regulaciji reke i privremenim objektima.

U skladu sa ESRS, proces akvizicije zemljišta uređen je Zakonom o eksproprijaciji Republike Srbije¹⁴ i podrazumevao je početne sporazume sa vlasnicima imovine nakon čega je sledila identifikacija imovine i procena visine nadoknade. Nositelj projekta – Kompanija – je nadležna za upravljanje postupkom akvizicije zemljišta i osiguranje poštovanja gore rezimiranih zahteva Standarda 5 E&S MIGA. Obzirom da je kompanija u vlasništvu države, akvizicija zemljišta za potrebe ovog projekta smatra se raseljavanjem koje sprovodi država u skladu sa Standardom 5.

Kako je rečeno u ESRS, Okvir za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti (RLRF) projekta i pripadajući Akcioni planovi za raseljavanje definišu principe, ciljeve i procedure za otklanjanje neusklađenosti između nacionalnih zakona i zahteva Standarda 5. Konsultacije sa ljudima pogođenim projektom (PAP) i žalbeni mehanizmi predstavljaju integralni deo procesa akvizicije zemljišta i preseljenja, uz stalni monitoring i revizije koje sprovodi nezavisno treće lice najkasnije 12 meseci posle završetka procesa akvizicije zemljišta u svakom sektoru ili mera obnove

¹² U skladu sa Politikom MIGA o održivosti životne sredine i socijalnoj održivosti (2013), izraz „Klijent“ koji se koristi u Politici odnosi se na Projektno preduzeće ili Nosioca garancije (izrazi koji su zvanično definisani u Ugovoru o garanciji MIGA), ili na zajmoprimeca svakog zajma za koji MIGA garantuje, u zavisnosti od konteksta. Projektno preduzeće preduzima aktivnosti potrebne za sprovođenje Politike. Opšte uzevši, MIGA nema ugovorni odnos sa Projektnim preduzećem, pa se MIGA zalaže za sprovođenje svojih ekoloških i društvenih odredbi.

¹³ Rezime ekološkog i društvenog pregleda MIGA za autoput Moravski koridor, vidi: <https://bit.ly/42VPBMD>.

¹⁴ Akvizicija zemljišta u Srbiji regulisana je Zakonom o eksproprijaciji „Službeni glasnik RS“, Bo. 53/95, i amandmani 23/01, 20/09 i 55/13; <https://www.miga.org/project/morava-highway-0>

ekonomskih aktivnosti, koji god da je postupak kasniji, da bi se obezbedila usklađenost i otklonili preostali uticaji. Uz to, Procena uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje ESIA¹⁵ projekta obezbedila je socijalne i ekonomske referentne vrednosti za pogođene sektore i preliminarno identifikovala uticaje autouputa dužine 112 km na osobe pogođene projektom.

U decembru 2021, MIGA je izvršila kontrolu RLRF i Akcionalih planova za raseljavanje koje su dostavili izvođač Bechtel ENKA UK Limited (BEJV) i Koridori Srbije. MIGA je utvrdila da su ovi dokumenti odgovarajući i u skladu sa Standardom 5. ESAP projekta koji je kao i ESRS objavljen u oktobru 2021¹⁶ takođe je predviđao posebne aktivnosti da bi se rešili problemi fizičkog i ekonomskog raseljavanja nastali usled izgradnje autoputa: implementacija Akcionalih planova za raseljavanje za Deonice 1 i 3, i finalizacija, objavljivanje i realizacija Akcionog plana za Deonicu 2. Uz to, ESAP je zahtevao izveštavanje nakon izgradnje u vidu revizije Akcionalih planova za raseljavanje za sve deonice, da bi se rešili zaostali uticaji nakon izgradnje i sprovođenja nezavisnih revizija treće strane nakon preseljenja za svaku deonicu autoputa.

Okvir za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti je izradila konsultantska kuća koju je angažovao BEJV kao deo ESIA projekta. On definiše osnovne principe akvizicije zemljišta i raseljavanja, ciljeve kojima treba da se rukovodi Kompanija, kao i organizacione aranžmane da bi se osiguralo upravljanje akvizicijom zemljišta i pristup projekta zauzetom zemljištu. Kompanija je angažovala drugu konsultantsku kuću da izradi Akcioni plan za raseljavanje sa svaku deonicu projekta da bi se zadovoljile potrebe i ispunili zahtevi koji se odnose na fizičko i ekonomsko raseljavanje ljudi pogođenih projektom.

Ovi planovi sadržali su detaljne odredbe definisane u cilju usklađivanja nacionalnih zakona i zahteva Grupe Svetske banke. To su: Standardi IFC/MIGA o održivosti životne sredine i socijalnoj održivosti iz 2012, posebno Standard 5; Okvir Svetske banke za ekološka i socijalna pitanja, Ekološku i socijalnu zaštitnu meru 5; i IFC Priručnik IFC dobre prakse: Akvizicija zemljišta i raseljavanje iz 2019. godine.

Akcioni plan za raseljavanje za Deonicu 2 autoputa iz novembra 2021, u kome se nalazi posed podnosioca žalbe, sadrži sveobuhvatni okvir za upravljanje višefaznim prostupkom eksproprijacije koja je počela u aprilu 2019. Nositelj projekta - Kompanija, je prvo pribavila detaljne informacije o pogođenim osobama i njihovoj imovini od Republičkog geodetskog zavoda. Zatim su relevantnim opštinama upućeni zahtevi za eksproprijaciju, a opština započele studije vrednovanja da bi procenile tržišnu vrednost odnosne imovine. Zatim Kompanija daje ponude za nadoknadu gde pogođene osobe imaju pravo na novčanu nadoknadu kako svog zemljišta, tako i šumske biomase po punoj zamenskoj ceni. Akcioni plan za raseljavanje uključuje novčanu nadoknadu po punoj zamenskoj ceni: tržišnu vrednost stabala koja se izračunava na osnovu vrednosti stabala u panju plus prelazni dodatak (ako se primenjuje).

Pregovori o visini nadoknade i potpisivanje sporazuma između nosioca projekta – Kompanije i vlasnika zemljišta predstavljaju zadnji korak u postupku eksproprijacije. Vlasnici primaju ponude - u pisanoj formi - u kojima su navedeni iznosi naknade za njihovo zemljište, zasade i objekte,

¹⁵ Procena uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje Projekta autoput Moravski koridor, vidi: <https://bit.ly/3XHKFbK>

¹⁶ Plan ekoloških i socijalnih aktivnosti za Projekat autoput Moravski koridor, vidi: <https://bit.ly/4kmhhQJ>

kako je odredio opštinski poreski organ. Ovu fazu odlikuju dijalog i pregovori kada vlasnici imaju mogućnost da prihvate nadoknadu od i potpišu sporazum sa Kompanijom ili da se obrate sudovima.

Nadzor

Program nadzora koji sprovodi MIGA, definisan u njenoj Politici održivosti (stav 43.), je kontinuirani proces monitoringa koji osigurava usklađenost projekata sa ekološkim i društvenim zahtevima uključujući i dogovorene ESAP i relevantne Standarde.

Prema raspoloživim informacijama za ovaj projekat, MIGA je sprovodila kvartalni monitoring preko Nezavisnog konsultanta za ekološke i društvene aspekte (IESC) koga su angažovali nosioci garancije koristeći RAP za Deonicu 2 i dokumenta RLRF kao glavne referentne dokumente.

Monitoring IESC, sproveden od novembra 2022. do februara 2025, potvrđuje da je Kompanija sprovodila aktivnosti koje se odnose na fizičko i ekonomsko raseljavanje vlasnika imovine pogođenih izgradnjom autoputa. IESC je razgovarao sa predstvincima Kompanije o tekućoj implementaciji postupka akvizicije zemljišta i Akcionim planovima za raseljavanje, kao i o napretku rešavanja sudske sporove. Prema njegovim izveštajima o obavljenom nadzoru podnetim MIGA, završeni su administrativni koraci za eksproprijaciju čime se fokus projekta prebacuje na sudske postupke u kojima se čeka na odlučivanje o visini nadoknade.

U pogledu Deonice 2 u kojoj se nalazi imovina podnosioca žalbe, IESC je naglasio da je Kompanija ispunila dodatne zahteve za eksproprijaciju parcela smatranih neisplativima zbog ograničenog pristupa. Svaki predmet je posebno evaluiran a pogođeni Vlasnici su po osnovu Člana 10. Zakona Republike Srbije¹⁷ tražili dodatnu eksproprijaciju u slučaju ograničenog pristupa. IESC je takođe naglasio da Kompanija sarađuje sa Ministarstvom pravde i Ministarstvom građevinarstva, saobraćaja i infrastructure da bi ubrzalo rešavanje sudske sporove.

U pogledu ovog predmeta, prema rečima podnosioca žalbe, ona je dobila i odbila ponudu za šumsku biomasu u julu 2021. U skladu sa postupkom eksproprijacije definisanim u Akcionom planu za raseljavanje, ukoliko vlasnik zemljišta odbije ponudu za nadoknadu, automatski se pokreće sudska postupak. Potom je podnositelj žalbe 24. decembra 2021. na sudu iznela mišljenje svog veštaka po čijem mišljenju je vrednost šumske biomase 4,6 puta veća od procene licenciranog spoljnog veštaka koga je angažovala opština. Međutim, od maja do septembra 2022, građevinski radovi su navodno uništili dokaze na zemljištu i onemogućili podnosiocu žalbe da dokaže svoje tvrdnje. To se kulminiralo sudscom raspravom 14. decembra 2022. koja nije dovela do rešenja.

Prema informacijama koje je MIGA dostavila CAO, štrajk Advokatske komore Srbije rezultirao je otkazivanjem sudske rasprave u ovom predmetu i posete zemljištu podnosioca žalbe u martu 2025. Novi datum rasprave i posete lokaciji još uvek nije određen. Kompanija je obavestila MIGA da nema uticaja na zakazivanje ročišta i da će, kada se završe rasprava i poseta lokaciji, sud

¹⁷ Zakon o utvrđivanju javnog interesa i posebnim postupcima radi realizacije projekta izgradnje infrastrukturnog koridora autoputa E-761 deonica Pojate-Preljina (Službeni glasnik RS, Br. 49/19) usvojen u julu 2019. godine

objaviti beleške svojih činjeničnih nalaza i svih narednih proceduralnih koraka poput potrebe za dostavljanjem dodatnih dokaza, procena ili novim posetama lokaciji. Kompanija je takođe objasnila zakonski postupak nakon odluke suda, naglasivši da obe strane imaju pravo žalbe što može dovesti od upućivanja predmeta na Viši sud u Srbiji. Ovaj sud može potvrditi žalbu, odbaciti je ili potvrditi odluku prvosteopenog suda, ili vratiti predmet provstopenom sudu na ispravku eventualnih grešaka.

Sa svoje strane, MIGA je u martu 2025. posetila Srbiju da bi sarađivala sa Kompanijom u vezi usklađivanja sa Standardom 5 u smislu fizičkog i ekonomskog raseljavanja. MIGA je obavestila da će Kompanija obezbediti pravovremene informacije sudu, kada to bude traženo od nje i da će pristustvovati poseti lokaciji kada je sud zakaže.

Na osnovu pregleda raspoloživih informacija, CAO zaključuje da nema preliminarnih indikacija potencijalne neusklađenosti MIGA sa Politikom održivosti (stavovi 26 i 43.) ili zahtevima definisanim u Standardu 5 (stavovi 25 i 27.). Obrazloženje ovog zaključka, CAO rezimira:

- MIGA je pregledala RLRF i Akcioni plan za raseljavanje za projekat tokom faze predinvesticionog dju dilidžensa E&S i utvrdila da su ti planovi u skladu sa Standardom 5 koji se odnosi na fizičko i ekonomsko raseljavanje osoba pogođenih projektom, uključujući gubitak zemljišta i imovine. RLRF predviđa da osobe koje gube zemljište, pristup zemljištu ili su na drugi način ekonomski ili fizički raseljene, moraju dobiti nadoknadu.
- Nadzor koji je MIGA sprovela u skladu je sa njenom Politikom održivosti (stav 43.). Postoje indikacije da je MIGA sarađivala sa Kompanijom da bi osigurala usklađenost sa Standardom 5 i tokom svoje misije u Srbiji u martu 2025. Uz to, CAO je utvrdio da su predlozi za nadoknadu za eksproprijaciju zemljišta u celosti uključivali punu zamensku cenu kako je definisano u Standardu 5 (stavovi 25 i 27.).
- U okviru postupka Akcionog plana za raseljavanje na Deonici 2, procenu vrednosti stabala podnosioca žalbe izvršio je licencirani veštak koga je angažovala opština Kraljevo, a ponuda za nadoknadu šumske biomase data je 15. jula 2021. Podnositelj žalbe tu ponudu žalbe nije prihvatile. Verifikacija procene koju je izvršio licencirani veštak nije u domenu ove procene. Istovremeno, CAO je utvrdio da je angažman licenciranog veštaka u skladu sa zahtevima njene Politike održivosti (stav 27.), pa prema tome ne nalazi indikacije neusklađenosti sa politikama MIGA po ovom pitanju.

3.1.3. Analiza postojanja uverljive veze između navoda o šteti i potencijalne neusklađenosti postupanja od strane MIGA

Konačno, procena usklađenosti koju vrši CAO mora uzeti u obzir da li „postoji uverljiva veza između navodne Štete i potencijalne neusklađenosti.“ Imajući u vidu da ne postoje preliminarne indikacije potencijalne neusklađenosti od strane MIGA u odnosu na obaveze definisane u njenoj Politici održivosti, pitanje uverljive veze između navoda o Šteti i potencijalne neusklađenosti nije moguće utvrditi.

3.2. Postupanje po žalbama

3.2.1. Preliminarna analiza štete

U žalbi podnetoj CAO 2024. ističu se i problemi u vezi efikasnosti žalbenog mehanizma Kompanije. Postupak eksproprijacije zemljišta podnosioca žalbe traje više od tri godine i još uvek nije završen uprkos žalbama koje je uložila Kompaniji.

Zemljište podnosioca žalbe bilo je predmet delimične eksproprijacije za potrebe projekta 2021. Ona je zahtevala eksproprijaciju preostalog zemljišta u celosti, obzirom da bi preostale parcele bile odvojene autoputem. Kako tri godine nije dobila odgovor od Kompanije, u maju 2024. je uložila žalbu žalbenom mehanizmu Kompanije. Ne dobivši odgovor, dva meseca kasnije – u julu 2024. godine - vlasnica imovine uložila je žalbu CAO, u kojoj su bili navedeni i njene bojazni u vezi sa neefikasnošću žalbenog mehanizma projekta.

CAO je saglasan da neefikasnost žalbenog mehanizma Kompanije može rezultirati kašnjenjem u rešavanju žalbi, produžiti stres i neizvesnost kod vlasnika zemljišta i drugih ljudi pogođenih projektom duž trase autoputa. Uz to, nisu definisani vremenski rokovi za rešavanje ovih predmeta kada oni uđu u sudske postupke, što zavisi od kapaciteta i broja predmeta u lokalnim sudovima. Međutim, u ovom slučaju, pitanje neadekvatne komunikacije je rešeno, obzirom da je podnositelj žalbe bila u direktnom kontaktu sa Kompanijom od faze procene koju je preuzeo CAO.

Dok CAO razume da je podnositelj žalbe preživelu neizvesnost i nevolje uzrokovane dužinom postupka eksproprijacije, podnositelj žalbe je na kraju primila ponudu za imovinu (drvnu masu) koja je predmet sudskog spora a njen zahtev za većim iznosom nadoknade i dalje je u sudskom sistemu. Shodno tome, CAO zaključuje da ne postoje preliminarne indikacije štete.

3.2.2. Relevantni zahtevi E&S MIGA i Preliminarna analiza usklađenosti sa Politikom MIGA

Analiza koju je sproveo CAO razmatrala je Dubinsku analizu ekoloških i društvenih aspekata (ESDD) od strane MIGA i nadzor nad žalbenim mehanizmom u skladu sa zahtevima Standarda 5.

Predinvesticioni dju dilidžens

U skladu sa Politikom održivosti (stav 26.), MIGA ima obavezu da sproveđe dju dilidžens što podrazumeva identifikaciju svih neusklađenosti između postupanja Projektnog preduzeća i zahteva E&S MIGA.

U pogledu prava na pravnu zaštitu osoba pogođenih projektom, stav 52. Politike zahteva da izvođači projekta uspostave i sprovode adekvatne mehanizme za rešavanje tužbi i žalbi, uz poštovanje administrativnih i pravnih procedura zemlje domaćina. Uz to, Standard 5 (stavovi 10 i 11.) zahtevaju da Projektno preduzeće ostvari saradnju sa pogođenim zajednicama i nalaže uspostavljanje žalbenog mehanizma u skladu sa Standardom 1, da prima i rešava, efikasno i nepristrasno, probleme koji se odnose na nadoknadu i raseljavanje. Da bi postupak bio transparentan, Standard 5 (stav 11 i GN31) takođe predviđa da pogođene osobe moraju biti obaveštene o raspoloživim pravnim lekovima.

Nositelj projekta autoputa – Kompanija, angažovala je konsultantsku kuću da izradi Plan angažovanja interesnih grupa (SEP) u okviru projekta ESIA u januaru 2019. SEP sadrži žalbeni

mehanizam koji treba da služi kao centar za informacije na nivou projekta i način da osobe pogođene projektom ulažu žalbe. Naredni projektni ESAP definiše obavezu osnivanja žalbenog mehanizma i sprovođenje kao prilog projektnom ESRS. MIGA je izvršila kontrolu dokumenata koji se odnose na žalbeni mehanizam u decembru 2021, pre odobrenja projekta.

Nadzor

Standard 5 (stav 11.) predviđa da kompanija klijent – u ovom slučaju Koridori Srbije – uspostavi žalbeni mehanizam što je ranije moguće u fazi izrade projekta. Time je omogućeno Kompaniji da prima i pravovremeno rešava posebne probleme vezane za nadoknadu i raseljavanje koje ističu raseljene osobe ili članovi zajednica, uključujući i mehanizam nepristrasnog rešavanja sporova.

U ovom slučaju, žalbeni mehanizam koji je Kompanija uspostavila 2021. godine osmišljen je da prima, potvrđuje, registruje, vodi istragu i odgovara na žalbe, kao i da omogući razgovore koji vode njihovom rešavanju. Državna kompanija definisala je odredbu da se o žalbama komunicira putem elektronske pošte, telefonom, ili lično na adrese navedene na njenom vebajtu.

Nakon što je izdala garanciju, MIGA je, preko nezavisnog stručnog konsultanta (IESC), kvartalno pratila sprovođenje Projekta autoput Moravski koridor. Ovaj kvartalni monitoring sastojao se od kontrole efikasnosti žalbenog mehanizma i sprovođenja projektnih Akcionalih planova za raseljavanje. IESC vrši nadzor broja primljenih žalbi, identifikuje glavne probleme istaknute u žalbama i kontroliše proces postupanja Kompanije po žalbama i odnosne sudske parnice, uključujući one pokrenute tokom procesa eksproprijacije. Izveštaji IESC i evidencije MIGA o nadzoru ukazuju da je žalbeni mehanizam Kompanije uspostavljen, da je operativan i da su o njemu od 2021. godine obaveštavane osobe pogođene projektom.

Međutim, izveštaji IESC o nadzoru iz 2022. godine ukazali su da pitanja vezana za eksproprijaciju nisu u evidencijama Kompanije dokumentovani kao žalbe. U decembru 2022, IESC je preporučio MIGA da bi žalbe koje se odnose na akviziciju zemljišta a koje se upućuju na sudski postupak trebalo da budu registrovane i o njima bude izveštavano u klijentovim izveštajima MIGA. Takve žalbe su potom evidentirane i unete u naredne izveštaje o monitoringu projekta.

U izveštajima IESC iz 2022. i 2023. godine takođe je istaknuta sporost rešavanja sporova na sudu i isplate nadoknade osobama pogođenim projektom. Osobe pogođene projektom koje su osporavale iznose nadoknade ili imale dodatne zahteve za eksproprijaciju čekale su na nadoknadu u isčekivanju presuda u njihovim predmetima.

U svojim izveštajima iz 2024, IESC je zaključio da su saradnja, upravljanje žalbenim mehanizmom i obaveštavanje javnosti koje sprovodi Kompanija i dalje uglavnom sveobuhvatni, i da je njihov tim adekvatne veličine za taj posao.

Na osnovu pregleda ovih raspoloživih informacija, CAO ne nalazi preliminarne indikacije potencijalne neusklađenosti postupanja MIGA u vezi sa odnosnim odredbama definisanim u Politici održivosti (stavovi 26, 43 i 52.) i Standardu 5 (stav 11.). MIGA je izvršila kontrolu žalbenog mehanizma Kompanije u fazi sprovođenja dju dilidžensa i ustanovila da je on u skladu sa gore navedenim odredbama. Tokom nadzora, izveštaji IESC i evidencije MIGA o nadzoru ukazuju da je žalbeni mehanizam Kompanije uspostavljen, da je operativan i da su o njemu od 2021. godine

obaveštavane osobe pogođene projektom. Prema tome, aktivnosti koje se odnose na nadzor koji je sprovela MIGA su u skladu sa njenom Politikom održivosti, a MIGA je, preko nezavisnog konsultanta takođe sarađivala sa klijentom da bi osigurala poštovanje Standarda 5 u ovom domenu.

3.2.3. Analiza postojanja uverljive veze između navoda o šteti i potencijalne neusklađenosti postupanja od strane MIGA

Najzad, procena usklađenosti koju vrši CAO mora uzeti u obzir da li postoji uverljiva veza između navodne Štete i potencijalne neusklađenosti." Imajući u vidu da ne postoje preliminarne indikacije potencijalne neusklađenosti od strane MIGA u odnosu na obaveze definisane u njenoj Politici održivosti, pitanje uverljive veze između navoda o Šteti i potencijalne neusklađenosti nije moguće utvrditi.

4. Dodatna razmatranja procene

Kako je definisano u Politici CAO (stav 92.), procena usklađenosti mora razmatrati niz dodatnih pitanja, uključujući:

- Da li je Uprava MIGA jasno pokazala da se adekvatno bavila pitanjima koje je istakao podnositelj žalbe ili u internom zahtevu i pratila Politike E&S ili da li je Uprava priznala da se nije pridržavala relevantnih Politika E&S;
- Značaj svih zaključenih, predstojećih ili tekućih sudskih ili vansudskih sporova u vezi sa predmetom žalbe;
- Da li je Uprava obezbedila izjavu konkretnih korektivnih mera, te da li - po oceni CAO nakon razmatranja gledišta podnositelja žalbe - ove predložene mere suštinski rešavaju pitanja koja je istakao podnositelj žalbe.

CAO konstatuje da je MIGA postupala u skladu sa svojom Politikom održivosti da bi identifikovala i pregledala mogućnosti za unapređenje postupanja klijenta (stav 43.), nakon prijema žalbe. MIGA je, konkretno, kontrolisala usklađenost nosioca projekta – Kompanije – sa Standardom 5, obzirom na navode podnositelja žalbe o pravu na eksproprijaciju zemljišta u celosti, ponude za nadoknadu šumske biomase i žalbeni postupak Kompanije.

Akcioni plan za raseljavanje za potrebe projekta u delu koji se odnosi na proces eksproprijacije pogođenih domaćinstava, a koji je MIGA kontrolisala navodi da se predmet upućuje na sudski postupak ukoliko vlasnik zemljišta odbije ponudu Kompanije za nadoknadu. Podnositelj žalbe nije prihvatile ponudu Kompanije za nadoknadu šumske biomase u julu 2021. Tokom tada započetog sudskog postupka koji je u toku, sudski veštak koga je predložio podnositelj žalbe procenio je iznos nadoknade oko četiri puta viši od onog koji je ponudila Kompanija. U skladu sa Akcionim planom za raseljavanje, a shodno nacionalnom zakonu, Kompanija će isplatiti iznos definisan u pravosnažnoj presudi.

5. Odluka CAO

CAO zaključuje da žalba koja se odnosi na autoput Moravski Koridor, za koji je garancije obezbedila MIGA, ne zavređuje istragu o usklađenosti i zatvoriće predmet.

CAO će ovaj Izveštaj o proceni usklađenosti dostaviti Odboru, Predsedniku Grupe Svetske banke, upravi MIGA, kompaniji i podnosiocu žalbe. CAO će ovaj izveštaj kao i Odgovor MIGA Uprave objaviti na svom vebajtu

Prilozi

Prilog 1: Žalba

July 15, 2024

Delivered via email: cao@worldbankgroup.org

Complaint to MIGA/CAO World Bank

Dear Sir/Madam,

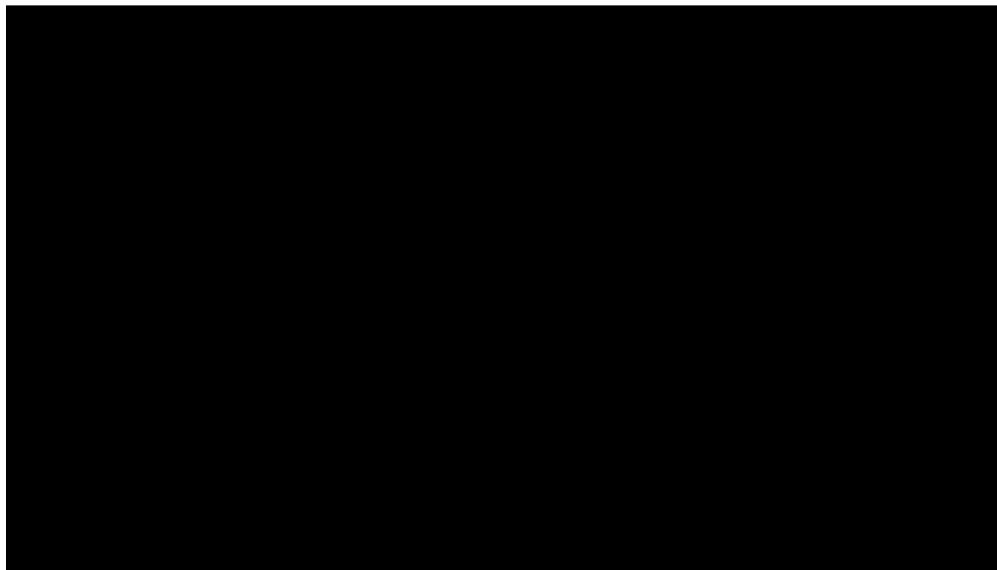
I hope you are doing well.

I raised my grievance with the CoS more than a month ago regarding the IFC PS's non-compliance, and they have not resolved my issue (ongoing for more than 3 years). The terms of the MIGA loan require the non-compliance to be resolved within 10 days. As this has not been done, I am escalating my concerns to MIGA and the CAO of the World Bank.

Below is my grievance:

Dear Sir/Madam,

I am the owner of a plot in Vrba (old number before the parceling KO [REDACTED], new numbers of the same plot: [REDACTED] through which the Moravian Corridor has passed.

On January 18, 2021, a proposal to expropriate part of the parcel with an area of [REDACTED] m² was accepted.

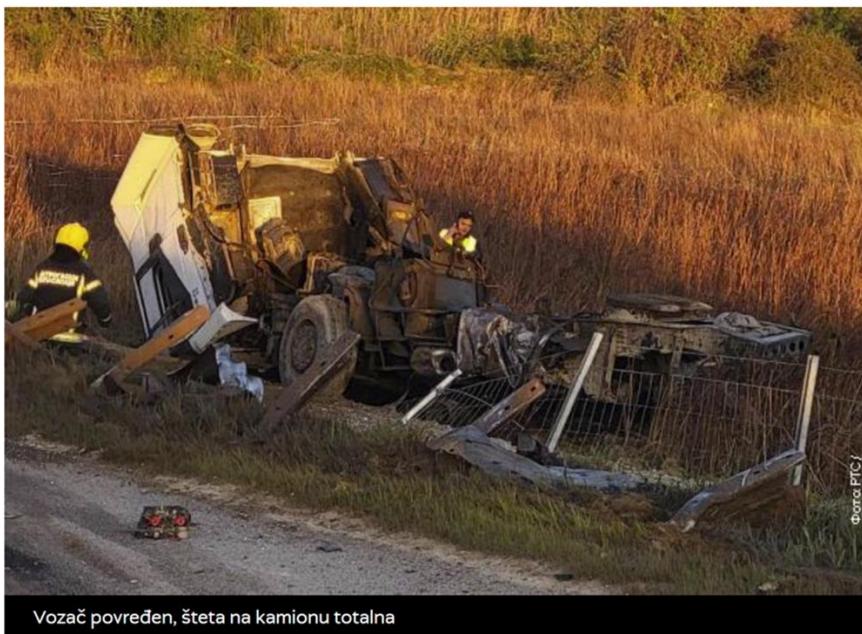
On February 22, 2021, a request was submitted to expropriate the remaining part of the parcel with an area of [REDACTED] m² according to Article 10 of the Expropriation Law. The remaining part of the parcel is located in a protection zone which, according to the spatial plan, serves to protect the environment from the harmful effects of the highway.

Neither I nor the other members of my family are able to use the remaining part of the parcel due to the negative impact of the highway:

- The lives of people in the protection zone are endangered due to the risk of vehicles veering off the highway, as recently happened on the Morava Corridor when a sleeper ended up in the protection zone.

Below is the photo of the Lorry that ended up in the Buffer zone of Morava Corridor Motorway (not on my plot of land but on the same motorway.)

Nesreća na Moravskom koridoru desila se oko 6.15, na deonici Moravskog koridora od Jasike ka Koševima.

NEVEROVATNA SLIKA ŠLEPERA KOJI JE SLETEO U KANAL NA MORAVSKOM KORIDORU: Vozač povređen, šteta na kamionu totalna (FOTO)

- Harmful effects of the highway on health – exhaust gases and particles resulting from vehicle use, as well as noise pollution, are just some of the factors that prevent the use of the remaining parcels.

Furthermore, the majority of the parcel (77%) was initially expropriated, and the remaining two parts are located on different sides of the highway, making their use significantly difficult.

As you are aware, the Morava Corridor highway is partially financed by the syndicate MIGA Loan Agreement of 400,000 Euros (initially).

The loan terms require compliance with MIGA standards. If these standards are violated, the loan terms are breached, and the Government of Serbia/Ministry of Finance/Corridors has 10 days to correct the violations.

I believe the following MIGA standards have been violated:

Performance Standard 1 requires that the grievance process be efficient and resolve issues quickly.

I applied for the application of Article 10 in February 2021, and now it is May 2024. The fact that my issue has not been resolved for 3 years indicates that the grievance process is not efficient and that the problem has not been resolved quickly.

In addition to this issue, I also appealed the valuation of the trees on my parcels because 150 poplar trees were not accounted for. This issue went to court but has not yet been resolved. This also indicates that the grievance process is not efficient and that problems are not resolved quickly.

Performance Standard 1 requires respect for human rights. When I compare my case with others in similar situations, their cases have been resolved, but mine has not. This indicates illegal discrimination, and my human rights are being violated.

Performance Standard 5 states that if restrictions are placed on land use, it is considered involuntary resettlement, and compensation must be paid.

By placing my parcels in the protection zone, restrictions have been imposed on the use of the land. Due to the risk of trucks and other vehicles veering off the highway, exhaust gases and other particles, and noise pollution, I am unable to use my parcels without endangering my and my family's lives. Therefore, restrictions have been imposed, but compensation has not been paid.

Potential Violation: The standard requires that when determining the amount of compensation, the compensation should be adjusted for inflation between January 2021 and May 2024. There is a risk that this will not be honoured, so I would like to draw your attention to the fact that this is also a requirement of the standard.

Could you please help resolve my grievance in accordance with the IFC Performance Standards?

Kind regards

[REDACTED]

ŽALBA VAŽNO- Krsenje MIGA standarda

Postovani,

Vlasnik sam parcele u Vrbi (stari broj pre parcelacije KO [REDACTED], Novi Brojevi iste parcele: [REDACTED]) preko koje je prosao Moravski koridor.

Dana 18 Jan 2021 je prihvacen predlog da se eksproprise deo parcele povrsine [REDACTED].

Dana 22 Feb 2021 podnet je zahtev da se eksproprise preostali deo parcele povrsine [REDACTED] po Clanu 10 Zakona o eksproprijaciji. Preostali deo parcele se nalazi u zastitnom pojusu koji po prostornom planu sluzi da se okolina zastiti od stetnog uticaja autoputa.¹

Ja ni ostali clanovi moje porodice nisam u mogucnosti da koristim preostali deo parcele zbog negativnog uticaja autoputa:

- Zivot ljudi koji se nalaze u zastitnom pojusu je ugrozen zbog rizika da vozila izlete sa autoputa, kao sto se nedavno desilo na delu Moravskog koridora kada je sleeper zavrsio u zastitnom pojusu:

Nesreća na Moravskom koridoru desila se oko 6.15, na deonici Moravskog koridora od Jasike ka Koševima.

NEVEROVATNA SLIKA ŠLEPERA KOJI JE SLETEO U KANAL NA MORAVSKOM KORIDORU: Vozač povređen, šteta na kamionu totalna (FOTO)

- Stetni uticaj autoputa na zdravlje – izduvni gasovi i cestice koje nastaju koriscenjem vozila, bucno zagadjenje su samo neki od faktora koji onemogucavaju koriscenje preostalih parcela.

Nadalje, vecina parcele (77%) je inicijalno ekspropriisana, a preostala dva dela se nalaze sa razlicitih strana autoputa sto cini njihovo koriscenje znatno otezano.

Kao sto ste upoznati, autoput Moravski koridor se delom finansira sindikalnim Miga Ugovorom o Kreditiranju 400,000 Evra (inicijalno).

Uslovi kreditiranja zahtevaju de se postuju MIGA standardi. Ukoliko dodje do krsenja ovih standarda, krse se uslovi kreditiranja i Vlada Srbije/Ministarstvo Finansijskih Koridora, imaju 10 dana da isprave krsenje istih.

Smatram da su sledeći MIGA standardi prekršeni:

Standard rezultata 1 zahteva da se zalbeni postupak bude efikasan i da problem brzo resavaju.²

Ja sam aplicirala za prmenu Clana 10 u Februaru 2021 godine, sada je Maj 2024. Resavanje mog problema 3 godine govori da zalbeni postupak nije efikasan I takodje da problem nije brzo resen.

Osim ovog problema, takodje sam se zalila na procenu zasada na mojim parcelama, jer 150 stabala topole nisu uracunati. Ovaj problem je otisao na sud, ali jos uvek nije resen. Takodje to govori da zalbeni process nije efikasan i da se problem ne resavaju brzo.

Standard rezultata 1 zahteva da se postuju ljudska prava.³ Kada uporedim svoj slučaj sa drugima koji su se nalazili u sličnoj situaciji, njihov slučaj je resen a moj još uvek nije. Tu imamo nezakonitu diskriminaciju I moja ljudska prava se krše.

Standard rezultata 5 kaze da ukoliko je ogranicenje stavljen na koriscenje zamlje, to se podrazumeva kao nedobrovoljno preseljenje i kompenzacija treba da se isplati.⁴

Stavljanjem mojih parcela u Zastitni pojas, restrikcije su postavljene na koriscenje zemljista – zbog rizika od udara kamiona I drugih vozila koji sletu sa autoputa, izduvnih gasova i drugih cestica, bucnog zagadjenja ja nisam u stanju da koristim moje parcele a da ne dovedem svoj i zivot moje porodice u opasnost. Dakle restrikcije su postavljene ali kompenzacija nije isplacena.

Potencijalno krsenje: Standard zahteva da kada se bude odlucivala visina nadoknade, nadoknada treba da bude prilagodjena za inflaciju izmedju Januara 2021 I Maja 2024. Postoji rizik da ovo ne bude ispostovano, tako bih vam skrenula paznju da je I to jedan od zahteva standarda.⁵

Molim vas da ispravite ova krsenja standarda u roku od 10 dana koliko vam je odredjeno po uslovima kreditiranja. Ukoliko to ne ispravite bicu prinudjena da kontaktiram MIGA/Svetsku Banku i kreditore kao sto su JP Morgan, Santander, Raiffeisen.

Srdacan Pozdrav

[REDACTED]

[REDACTED]

1 “Zastitni pojas koji je definisan kao zona za obezbedjenje zastite od stetnog uticaja putnog koridora na okruzenje” **01 Prostorni Plan, str 3/222**

2. **PS1**

1. In addition, this Performance Standard supports the use of an effective grievance mechanism that can facilitate early indication of, and prompt remediation for those who believe that they have been harmed by a client’s actions. ([pg 10/72 https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/mgrt/ifc-performance-standards.pdf](#))

3. **PS1** 3. Business should respect human rights, which means to avoid infringing on the human rights of others and address adverse human rights impacts business may cause or contribute to. (Ibid)

4. **IFC PS5** Performance Standard 5 recognizes that project-related land acquisition and restrictions on land use can have adverse impacts on communities and persons that use this land. Involuntary resettlement refers both to physical displacement (relocation or loss of shelter) and to economic displacement (loss of assets or access to assets that leads to loss of income sources or other means of livelihood¹) as a result of project-related land acquisition² and/or restrictions on land use. Resettlement is considered involuntary when affected persons or communities do not have the right to refuse land acquisition or restrictions on land use that result in physical or economic displacement. This occurs in cases of (i) lawful expropriation or temporary or permanent restrictions on land use and (ii) negotiated settlements in which the buyer can resort to expropriation or impose legal restrictions on land use if negotiations with the seller fail. ([pg 35/72 https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/mgrt/ifc-performance-standards.pdf](#))

5. **GN22.** The rate of compensation for lost assets should be calculated at full replacement cost, (i.e., the market value of the assets plus transaction costs). The process used for determining compensation values should be transparent and easily comprehensible to project-affected people. Rates should be adjusted for inflation annually, at a minimum. ([pg 9/32 https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2010/2012-ifc-ps-guidance-note-5-en.pdf](#))

Prilog 2: Odgovor Uprave MIGA

MULTILATERALNA AGENCIJA ZA OSIGURANJE INVESTICIJA

**ODGOVOR UPRAVE
NA IZVEŠTAJ O PROCENI**

**KOJI JE SAČINILA
KANCELARIJA OMBUDSMANA ZA SAVETOVANJE O USKLAĐENOSTI
ZA
AUTOPUT MORAVSKI KORIDOR U SRBIJI
(PROJEKAT Br. #14629)**

18. MART 2025. GODINE

SADRŽAJ

IZVRŠNI REZIME.....	i
I. UVOD	1
II. PREGLED PROJEKTA.....	2
III. ŽALBA KOJU JE PRIMIO CAO	2
IV. ODGOVOR UPRAVE.....	3
V. ZAKLJUČAK.	5
PRILOG I	Error! Bookmark not defined.

SKRAĆENICE I AKRONIMI

BEJV	Bechtel-Enka JV
CAO	Kancelarija ombudsmana za savetovanje o usklađenosti
Kompanija	Koridori Srbije d.o.o. Beograd
E&S	Ekološki i društveni
EPC	Inženjering, nabavka i izgrana
ESAP	Plan ekoloških i socijalnih aktivnosti
ESIA	Procena uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje
ESRS	Rezime ekološkog i društvenog pregleda
GIIP	Dобра међunarodна industrijsка пракса
GoS	Vlada Srbije
GRM	Mehanizam za rešavanje žalbi
IESC	Nezavisni konsultant za ekološke i društvene aspekte
km	Kilometar
MIGA	Multilateralna agencija za osiguranje investicija
MoF	Ministarstvo finansija
PSs	Standardi MIGA za ekološko i socijalno sprovođenje
RAP	Akcioni plan za raseljavanje
RLRF	Okvir za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti
US\$	Američki dolar

IZVRŠNI REZIME

1. Multilateralna agencija za garancije investicija (MIGA) sastavila je ovaj Odgovor uprave da bi rešila probleme iznete u žalbi pojedinca, a koju je Kancelarija ombudsmana za savetovanje o usklađenosti (CAO) primila u julu 2024. godine u vezi sa Projektom autoputa Moravski koridor u Srbiji koji podržava MIGA. MIGA je obezbedila garancije neizmirenih državnih finansijskih obaveza (NHSFO) u martu 2022. i u decembru 2023. godine različitim zajmodavcima za zajmove koje su odobrili vladi Srbije za razvoj, izgradnju i rad autoputa Moravski koridor (u daljem tekstu „Projekat”).
2. Uprava MIGA potvrđuje značaj pružanja mogućnosti osobama pogođenim projektom da ulažu žalbe u vezi sa projektima koje podržava i uvažava priliku da sarađuje sa Koridorma Srbije d.o.o. Beograd (Koridori Srbije (CoS” ili „Kompanija”) na rešavanju tih problema. Uprava MIGA takođe prepoznaje važnu ulogu Kancelarije ombudsmana za savetovanje o usklađenosti (CAO), njen angažman i nezavisnu kontrolu ovog predmeta. Ovaj dokument nudi objašnjenja i odgovore na otvorena pitanja koja je istakao Podnositelj žalbe.
3. Podnositelj žalbe je istakao probleme koji se odnose na: (i) eksproprijaciju zemljišta u celosti¹, (ii) vrednovanje stabala topole, i (iii) žalbeni postupak Projekta. CAO je utvrdio da je žalba prihvatljiva i obavestio MIGA u avgustu 2024; završio procenu problema 18. februara 2025, te uputio predmet Funkciji CAO za usklađivanje².
4. Podnositelj žalbe je odlučila da traži rešenje za svoju žalbu kroz postupak CAO i da ne bude upućena na MIGA. S tim u vidu, MIGA je bila u kontaktu samo sa Kompanijom da bi evaluirala probleme koje je istakao Podnositelj žalbe i da bi pomogla Kompaniji u njenim stalnim naporima da reši žalbe, ali nije imala direktni kontakt sa Podnosiocem žalbe.
5. MIGA je, u okviru svog dju diližensa (eng. due diligence) pre pravosnažnosti garancije u bliskoj saradnji sa nosiocima garancije (tj. zajmodavcima) i njihovim nezavisnim konsultantom za ekološke i društvene aspekte (IESC), izvršila kontrolu Okvira Projekta za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti da bi procenila usklađenost sa Standardima sprovođenja MIGA o ekološkoj i socijalnoj održivosti, akcione planove za raseljavanje i žalbeni mehanizam. Nakon stupanja na snagu garancije, monitoring MIGA sastojao se od poseta lokaciji i revizije izveštaja o nadzoru uključujući i onih koje je izradio IESC. Nadalje, Projektni plan ekoloških i socijalnih aktivnosti nalaže da se revizija završetka raseljavanja preduzme nakon završetka postupka akvizicije zemljišta.
6. Nakon što je žalba uložena CAO, a MIGA pratila razvoj situacije, Kompanija je pregledala predmet. Kompanija je utvrdila da je zahtev Podnosioca žalbe za eksproprijaciju u celosti razmatran u trenutku kada je podnet (2021) i da je grad/opština Kraljevo donela pozitivnu odluku da se izvrši eksproprijacija zemljišta u celosti 2022. godine. Međutim, usled administrativnih promena i kašnjenja grada/opštine Kraljevo, ni Kompanija ni Podnositelj žalbe nisu o toj odluci obavešteni. Kada je Kompanija saznala za tu odluku, ona je odmah započela aktivnosti potrebne za eksproprijaciju preostalog dela imovine, a

¹ Samo deo parcele Podnosioca žalbe nalazio se u koridoru za eksproprijaciju za potrebe puta, tako da je Podnositelj žalbe podneo zahtev za eksproprijaciju čitave parcele tvrdeći da preostali deo više nije ekonomski isplativ.

² Za detaljne informacije o predmetu, vidi vebajt CAO <https://www.cao-ombudsman.org/cases-serbia-morava-corridor-motorway-03>

Podnositelj žalbe je dobio eksproprijaciju u celosti u septembru 2024. Podnositelj žalbe se složio sa iznosom nadoknade za preostalu parcelu. Time je rešena prva žalba.

7. Jedini preostali problem je vrednovanje i nadoknada za stabla topole koja su se nalazila na delu zemlje Podnosioca žalbe koji je bio predmet prvobitne eksproprijacije. Ovo pitanje je trenutno predmet spora koji se odvija pred sudom u Srbiji. Ukoliko žalbu nije moguće rešiti kroz žalbeni mehanizam Projekta, sud je nadležni organ za postupanje po žalbama koje se odnose na eksproprijaciju i nadoknadu. Na osnovu monitoringa Projekta koji je sprovedla MIGA, sudski postupak koji se odnosi na vrednovanje zemljišta i imovine rezultira ishodima koji su u skladu sa zahtevima definisanim u Standardu 5 (tj. puna zamenska cena).
8. MIGA je postupala u skladu sa relevantnim procedurama za E&S dju dilidžens i monitoring i nastavlja da sarađuje blisko sa Kompanijom da bi rešila probleme istaknute u žalbi. Aktivnosti koje je preduzela MIGA su bile u skladu sa MIGA Okvirom održivosti. Na osnovu toga, a kako je dalje navedeno u ovom Odgovoru uprave, stav MIGA je da kriterijumi za pokretanje Istrage o usklađenosti, definisani u stavu 91. Politike CAO, nisu ispunjeni.

I. UVOD

1. MIGA je u martu 2022. i decembru 2023, obezbedila garancije NHSFO različitim zajmodavcima za zajmove koje su odobrili vladi Srbije za razvoj, izgradnju i rad Projekta.
2. U julu 2024. godine, Podnositelj žalbe je uložio žalbu CAO u kojoj su istaknuti problemi koji se odnose na proces eksproprijacije zemljišta, nadoknadu/vrednovanje stabala topole i žalbeni postupak Projekta u vezi sa izgradnjom autoputa Moravski koridor u Srbiji.
3. Za potrebe izgradnje Projekta, 77% zemljišta Podnosioca žalbe bilo je predmet eksproprijacije. Podnositelj žalbe je 2021. zahtevao eksproprijaciju u celosti preostalog dela (23%) njenog zemljišta. Nakon izostanka odgovora, Podnositelj žalbe se ponovo obratila Kompaniji u maju 2024. Kompanija taj elektronski dopis nije dobila, pa prema tome Kompanija nije odgovorila. Obzirom da nije dobila nikakav odgovor od Kompanije, Podnositelj žalbe se obratila CAO. U trenutku kada su CAO i MIGA predočili žalbu Kompaniji, ona je ustanovila da je grad/opština Kraljevo odobrila zahtev Podnosioca žalbe za eksproprijaciju u celosti 2022. godine, ali da zbog administrativnih promena u gradu/opštini Kraljevo, koji su doveli do nemamernih propusta administracije, o toj odluci nisu obavešteni ni Podnositelj žalbe ni Kompanija. To je kasnije ispravljeno, pa je preostalih 23% zemljišta Podnosioca žalbe ekspropriirano u septembru 2024. Podnositelj žalbe i Kompanija smatraju pitanje eksproprijacije preostalog dela zemljišta rešenim.
4. Kompanija je potvrdila da je došlo do prekida komunikacije sa Podnosiocem žalbe, obavestivši CAO da žalba uložena njenom žalbenom mehanizmu u maju 2024. godine nije prosleđena zbog tehničkih problema sa serverom. Kompanija je navela da sve žalbe tretira sa dužnom pažnjom. U vidu dela njihovog žalbenog mehanizma, Kompanija potvrđuje prijem žalbi najkasnije 10 dana (obično u roku od 5 dana) putem povratnog elektronskog dopisa. Žalbe se označavaju kao poverljive, i praćene su internom procenom i potrebnim aktivnostima.
5. Nadoknada za zemljište Podnosioca žalbe sada je završena. Međutim, nadoknada za stabla topole koja su se nalazila na zemljištu koje je bilo predmet prvobitne eksproprijacije još uvek je u toku jer Kompanija i Podnositelj žalbe nisu postigli dogovor oko iznosa nadoknade. U skladu sa postupkom definisanim u Akcionom planu za preseljenje, vrednost stabala procenio je licencirani veštak koga je angažovao grad/opština Kraljevo, pa je ponuda za nadoknadu stabala topole data 15. jula 2021. Podnositelj žalbe tu ponudu nije prihvatile. U skladu sa zakonskim propisima koji se odnose na eksproprijaciju, proces nadoknade za stabla topole upućen je sudskom sistemu u Srbiji gde se trenutno odvija. U postupku dokazivanja, sud će zakazati posetu lokaciji (kada sud i sve strane obilaze lokaciju).
6. U avgustu 2024, CAO je zaključio da žalba ispunjava sva tri kriterijuma prihvatljivosti i započeo njenu procenu. CAO je podneo Izveštaj o proceni 18. februara 2025, a žalba je preneta na Funkciju CAO za procenu usklađenosti, obzirom da obzirom da se Podnositelj žalbe i CoS nisu dogovorili o postupku za rešavanje sporova koji organizuje CAO u vezi sa iznosom nadoknade za gubitak stabala topole.
7. Ovaj Odgovor uprave predstavlja odgovor MIGA na Izveštaj CAO o proceni ove žalbe u vezi sa autoputem Moravski koridor u Srbiji (Projekat Br. #14629).

II. PREGLED PROJEKTA

8. MIGA je 15. marta 2022. godine izdala garanciju na oko 411,4 miliona evra³, obezbedivši pokriće neizmirenih državnih finansijskih obaveza (NHSFO) kod (i) JPMorgan Chase Bank N.A. London Branch, (ii) CaixaBank, S.A., (iii) Banco Santander, S.A., (iv) UBS Switzerland AG, (v) Credit Agricole Corporate and Investment Bank, i (vi) Raiffeisen Bank International AG (zajedno „Nosioci garancije”), koji deluju preko J.P. Morgan SE u svojstvu agenta, za njihove nedeoničarske zajmove vredi Srbije za Projekat. Na dan 15. decembra 2023. godine, MIGA je izdala novi ugovor o garanciji na oko 901,1 miliona evra (976,7 miliona američkih dolara) za dodatni zajam za isti Projekat.⁴

9. Projekat autoput Moravski koridor je se sastoji od grnfeld autoputa dužine 112 km sa dva razdvojena kolovoza sa trasama od 900 metara. Autoput se nalazi 200 km južno od Beograda u plavnom području niskog stepena u pravcu istok/zapad duž doline reke Zapadna Morava. Projekat takođe uključuje: (i) nadzemne objekte: saobraćajne petlje, mostove, odvodne kanale i nadvožnjake/podvožnjake; (ii) telekomunikacionu mrežu (digitalni koridor) sa elektro i komunikacijskim kablovima za povezivanje telekomunikacionih stanica duž autoputa (na odmorištima, parkinzima i obližnjim saobraćajnim petljama) i da bi se upravljalo saobraćajem kroz različite sisteme kontrole, nadzora i naplate i (iii) radove na regulaciji reke namenjene zaštiti Projekta i okolnih područja od poplava.

10. Na ovom Projektu, vladu Srbije zastupa Ministarstvo finansija. Kompanija, srpsko preduzeće sa ograničenom odgovornošću koja je u punom vlasništvu vlade Srbije, sprovodi planiranje i izgradnju Projekta. U operativnoj fazi Projekta, preduzeće Putevi Srbije, državno preduzeće, služiće kao operativno telo. Bechtel-Enka JV (BEJV) je izvođač za inženjering i izgradnju (EPC).

11. Projekat je klasifikovan kao projekat Kategorije A (visokog rizika) u skladu sa Politikom MIGA o održivosti životne sredine i socijalnoj održivosti. Rezime društvenog i ekološkog pregleda projekta (ESRS) i Akcioni plan ekoloških i socijalnih aktivnosti (ESAP)⁵ objavljeni su u oktobru 2021. godine. Okvir za raseljavanje i tri Akciona plana za raseljavanje (RAPs) (po jedan za svaku deonicu puta) objavljeni su zajedno sa ESRS.

III. ŽALBA KOJU JE PRIMIO CAO

12. MIGA je u avgustu 2024, obaveštena da je CAO primio žalbu koja ističe probleme koji se odnose na (i) proces eksproprijacije zemljišta, (ii) iznos nadoknade/vrednovanje stabala topole, i (iii) neefikasan žalbeni postupak Projekta.

13. Za potrebe izgradnje Projekta, 77% zemljišta Podnosioca žalbe bilo je predmet eksproprijacije, a zahtevanih, preostalih 23% zemljišta eksproprijirano je u celosti 2021. Tokom procene koji je sprovodio CAO u septembru 2024, pitanje eksproprijacije je rešeno obzirom da se Kompanija složila da izvrši eksproprijaciju preostalog zemljišta, a obe strane se složile o iznosu nadoknade. Međutim, ostalo je

³ Prvobitni ugovor o garanciji dopunjeno je 17. januara 2023, a zatim ponovo 1. septembra 2023. godine da bi se povećao pokriveni iznos. Nakon amandmana, pokriveni iznos povećan je na otprilike 511,5 miliona evra.

⁴ U ovom novom ugovoru o garanciji J.P. Morgan SE je agent i Banco Santander, S.A., Credit Agricole Corporate and Investment Bank, JPMorgan Chase Bank, N.A., London Branch, i ING Bank, filijala ING-DiBa AG., kao nosioci garancije.

⁵ <https://www.miga.org/project/morava-highway-0>

nerešeno pitanje nadoknade za stabla topole, što je dovelo do toga da predmet bude upućen na sud gde sada čeka na odluku.

14. Ponuda za nadoknadu stabala topole, sačinjena na osnovu procene veštaka koga je angažovao grad/opština Kraljevo, data je 15. jula 2021. Podnositac žalbe nije prihvatile ponudu, pa je postupak upućen na sud u Srbiji. U decembru 2021, sudske veštak koga je predložila Podnositac tužbe dao je procenu vrednosti stabala topole - oko četiri puta višu od veštaka grada/opštine Kraljevo. Na zahtev suda, oba veštaka je trebalo da dostave dodatne informacije koje potkrepljuju njihove procene. Predstoji sledeći korak – poseta lokaciji.

15. Kompanija ne osporava pravo Podnosioca žalbe na nadoknadu, ali se ne slaže sa vrednovanjem broja stabala i vrednošću o stablu (samoniklo vs. zasad). Kako je predviđeno Akcionim planom za raseljavanje, ukoliko druge mogućnosti poput žalbenog mehanizma Kompanije ne daju rezultate, Podnositac žalbe može tražiti pravnu zaštitu osporavajući ponudu za nadoknadu i zahtevajući sudske revizije postupka vrednovanja i nadoknade. U odsustvu dogovora o iznosu nadoknade, Podnositac žalbe je iskoristila svoje pravo na pravnu zaštitu. Predmet se trenutno kreće kroz sudske sisteme u Srbiji, a poseta suda lokaciji je planirana za april/maj – datum će biti potvrđen. Nakon posete lokaciji, sud može zakazati još jedno ročište i potencijalno zatražiti dodatnu, nezavisnu procenu stabala topole. Kompanija očekuje da će sudske postupke trajati još nekoliko meseci.

16. Žalba Podnosioca u vezi sa neefikasnim mehanizmom postupanja sa žalbama u velikoj meri je rezultat administrativnih promena i kašnjenja, uključujući i činjenice da o odluci o eksproprijaciji u celosti koju je doneo grad/opština Kraljevo 2022. godine nisu obavešteni ni Podnositac žalbe ni Kompanija. Obzirom da je eksproprijacija u celosti završena u septembru 2024, ovo pitanje iz žalbe je rešeno tokom postupka procene koju je vršio CAO.

IV. ODGOVOR UPRAVE

17. Podnositac žalbe je odlučila da ne bude upućena na MIGA i da će svoju žalbu rešavati kroz postupak CAO. Poštujući odluku Podnosioca žalbe, MIGA je sarađivala samo sa Kompanijom. Odgovor u daljem tekstu podeljen je na tri dela: a) postupak koji je sprovela Kompanija; b) postupak koji je sprovela MIGA; i c) pregled preostalih pitanja Podnosioca žalbe.

Postupak koji je sprovela Kompanija

18. Pošto je, preko CAO, obaveštena o zahtevu za eksproprijaciju, Kompanija je odmah izvršila kontrolu i utvrdila pravo Podnosioca žalbe na eksproprijaciju u celosti, te preduzela korake. U pogledu nadoknade za stabla topole, Kompanija je aktivno učestvovala na ročištima i pružala tražene informacije. Kompanija je rešena da postupi u skladu sa odlukom suda i ne osporava pravo Podnosioca žalbe na nadoknadu. Kompanija redovno podnosi izveštaje Multilateralnoj agenciji za osiguranje investicija o statusu sudskega postupka.

19. Po pitanju komunikacije, Podnositac žalbe je sada u direktnom kontaktu sa osobama koje su u Kompaniji nadležne za akviziciju zemljišta. Uz to, problem sa serverom, zbog koga Kompanija nije dobila žalbu u maju 2024, je sada rešen. Završeno je više od 98% eksproprijacije, a 2% se nalazi u sudske sisteme. Kompanija je takođe prekontrolisala svoj žalbeni mehanizam i proces Saradnje sa interesnim grupama da bi poboljšala komunikaciju sa ostalim osobama pogodjenim projektom. Mere podrazumevaju

česte razgovore sa predstavnicima zajednica i dalje poboljšanje žalbenog mehanizma BEJV, omogućujući zajednicama da ulažu žalbe koje se odnose na eksproprijaciju EPC, koji su na lokaciji i rade u opštinama, a koje se mogu brže preneti Kompaniji.

Postupak koji je sprovedla MIGA

20. MIGA je, u bliskoj saradnji sa Nosiocima garancije (tj. zajmodavcima) i njihovim nezavisnim konsultantom za ekološke i društvene aspekte (IESC), preduzela detaljan dju dilidžens za Projekat od decembra 2019 do stupanja na snagu ugovora u martu 2022. godine. Tokom dju dilidžensa, a pre objavlјivanja Okvira za raseljavanje i obnovu ekonomskih aktivnosti (RLRF) i Akcionih planova za raseljavanje (RAP), MIGA, zajmodavci i IESC su više puta pregledali radne verzije RLRF i RAP i, u zadnjoj instanci, potvrđili da su konačne verzije ovih dokumenata definisale postupak, koji će, ako bude pravilno sproveden, rezultirati ishodom koji je u skladu sa zahtevima Standarda 5 (Standard 5 Akvizicija zemljišta i nedobrovoljno raseljavanje). Tokom izrade Akcionog plana za raseljavanje konsultovan je i Zakon i utvrđeno je da je RAP u velikoj meri usklađen sa zahtevima Standarda 5 (vidi odeljak 3.4 RLRF). Nekoliko oblasti koje nisu bile usklađene ispravljene su merama sadržanim u RAP.

21. Od kada je MIGA izdala garanciju, MIGA vrši redovan monitoring sproveđenja Projekta kroz posete lokaciji i kontrole izveštaja, u skladu sa svojom Politikom održivosti. IESC takođe u kvartalnim periodima nadzire Projekat. Monitoring se sastoji od kontrole efikasnosti žalbenog mehanizma Projekta i implementacije RAP, i pravne zaštite dostupne osobama pogođenim projektom da bi mogle da ospore ponudu za nadoknadu. Monitoring je pokazao da se RAP dosledno primenjuju na osobe pogođene projektom i da su ishodi u skladu sa zahtevima Standarda 5. Monitoring je takođe pokazao da zakonski postupak u Srbiji rezultira ishodima koji su u skladu sa zahtevima Standarda 5 (tj. punim troškovima zamene) kada je u pitanju vrednovanje zemljišta i imovine.

22. Uz to, u skladu sa ESAP Projekta, revizija završetka RAP biće preduzeta najkasnije 12 meseci nakon završetka procesa akvizicije zemljišta. Korektivne mere će biti definisane ukoliko revizija utvrdi da RAP nije primenjen adekvatno i dosledno, ili da su ljudi pretrpeli negativne posledice zbog dugotrajnih sudskih postupaka.

23. Podnositelj žalbe je odlučila da traži rešenje za svoju žalbu kroz postupak CAO. Poštujući njenu odluku, MIGA je bila u kontaktu samo sa Kompanijom. MIGA je redovno dobijala informacije od Kompanije o statusu žalbe i vršila nadzor preduzetih mera uključujući i eksproprijaciju preostalog zemljišta. Uz to, MIGA kontroliše mere koje sprovodi Kompanija da bi poboljšala angažman interesnih grupa i žalbeni mehanizam.

Pregled preostalih pitanja

24. Kako je gore navedeno, osnovno pitanje u žalbi – zahtev za eksproprijaciju u celosti – je rešen. Podnositelj žalbe je dobila eksproprijaciju u celosti u septembru 2024. Problem koji se odnosi na neadekvatnu komunikaciju je takođe rešen. Podnositelj žalbe je sada u direktnoj komunikaciji sa osobom nadležnom za akviziciju zemljišta u Kompaniji. Uz to, Kompanija je prekontrolisala i ažurirala svoj postupak angažovanja interesnih grupa i žalbeni postupak. Ostaje pitanje iznosa nadoknade za stabla topole.

Iznos nadoknade za stabla topole

25. Standard 5 predviđa nadoknadu po punoj zamenskoj ceni za ekonomski raseljene osobe suočene sa gubitkom imovine ili pristupa imovini. Standard 5 definiše punu zamensku cenu kao tržišnu vrednost plus troškovi transakcije skopčani sa obnovom imovine. Osnovni cilj ‘pune zamenske cene’ je da se osigura da ljudi mogu zameniti zemljište i imovinu koju su izgubili zbog projekta zemljištem i imovinom sličnog kvaliteta i vrednosti..

26. Tabela pripadajućih prava u Akcionom planu za raseljavanje na Projektu predviđa metodologiju vrednovanja za određivanje pune zamenske cene za: (i) gubitak višegodišnjih biljaka i drveća i (ii) drvnu masu (zrelu ili skoro zrelu). Prema toj tabeli a u skladu sa zahtevima definisanim u Standardu 5, osobe pogođene Projektom koje su izgubile višegodišnje biljke imaju pravo na žetvu i novčanu nadoknadu po zamenskoj ceni. Ta zamenska cena definisana je kao tržišna vrednost sadnica na osnovu vrste, sorte i proizvodne vrednosti plus neto gubitak za vreme potrebno za uzgoj takvih biljaka, izračunat prema godišnjoj tržišnoj vrednosti proizvodnje i računajući troškove ulaganja (rad, priprema zemljišta, itd.) plus prelazna naknada, ako se primenjuje. Osobama koje su izgubile drvnu masu (zrelu ili skoro zrelu) pripada novčana nadoknada po zamenskoj ceni koja podrazumeva tržišnu vrednost drveta, izračunatu na osnovu vrednosti drveta u panju plus prelazna naknada (ako se primenjuje).

27. Kompanija će obezbiti nadoknadu u skladu sa RAP i Standardom 5. Međutim, Kompanija smatra da su stabla topole samonikla (nije gajena šuma), te da, prema tome, nadoknadu je potrebno isplatiti za drvnu masu a ne za višegodišnja stabla. Kompanija je sudu (i MIGA) dostavila fotografije iz vazduha sa Google Earth koje se odnose na vremenski period od 2016 do 2022 da bi argumentovala svoje navode da nije postojala komercijalna plantaža stabala topole tokom tih sedam godina. U skladu sa RAP, prelazna nadoknada i mere obnove ekonomskih aktivnosti se isplaćuju osobama čije su ekonomске aktivnosti pogođene Projektom. U ovom slučaju, Podnositac žalbe nije dostavila nijedan dokaz da su stabla topole za nju bila izvor ekonomskih aktivnosti i nije tražila pomoć za obnovu ekonomskih aktivnosti.

28. U skladu sa Standardom 5, osobe pogođene projektom moraju biti obaveštene o dostupnom pravnom leku, uključujući i mogućnost obraćanja lokalnim sudovima u slučaju da odbiju ponudu za nadoknadu. Ovaj slučaj predstavlja pozitivan primer neslaganja oko iznosa nadoknade, u kome Podnositac žalbe koristi dostupne pravne lekove.

V. ZAKLJUČAK

29. Stav 91. Politike CAO definiše tri kriterijuma da bi se utvrdila potreba za istragom o usklađenosti: a) postojanje preliminarnih indikacija Štete⁶ ili potencijalne Štete; b) postojanje preliminarnih indikacija da MIGA nije postupala u skladu sa svojim ekološkim i društvenim (E&S) politikama; i c) da li je navodna Šteta uverljivo povezana sa potencijalnom neusklađenošću postupanja.

30. U vezi sa kriterijumima usklađenosti (a) da li postoje preliminarne indikacije Štete ili potencijalne Štete i (c) da li je ta Šteta uverljivo povezana sa potencijalnom neusklađenošću sa Okvirom održivosti, MIGA nije našla dokaze koji potkrepljuju postojanje Štete. Dva od tri problema koje je istakla Podnositac

⁶ Definisana u Politici CAO kao ‘Svaki materijalno negativni ekološki i društveni uticaj na ljude ili životnu sredinu koji direktno ili indirektno proističe iz Projekta ili Podprojekta.’

žalbe su rešeni: (i) eksproprijacija – zahtev za eksproprijaciju u celosti preostale parcele rešen je u septembru 2024 i (ii) neadekvatna komunikacija - Kompanija potvrđuje da je bilo početnih izazova ali su oni rešeni, a kanal komunikacije je sada uspostavljen između Kompanija i Podnosioca žalbe. Nadalje, dok je prvobitni zahtev za eksproprijaciju u celosti podnet u julu 2021, Podnositelj žalbe se nije ponovo obratila Kompaniji do maja 2024. MIGA je saglasna da postoji mogućnost da Šteta nastane ukoliko Podnositelj žalbe ne dobije nadoknadu za stabla topole u skladu sa zahtevima Standarda 5. Međutim, MIGA smatra da je verovatnoća da se ta Šteta dogodi niska, obzirom da se Kompanija slaže sa tim da Podnositelj žalbe ima pravo na nadoknadu po zamenskoj ceni. Ovo očekivanje dalje je potkrepljeno nalazima monitoringa koji je izvršila MIGA, a koji ukazuju da se standardi za isplatu nadoknade dosledno primenjuju na osobe pogođene projektom, a da su ishodi sudske sporove u skladu sa zahtevima Standarda 5.

31. Kontrola koju je sprovela MIGA takođe je potvrdila da proces eksproprijacije sadrži pravni lek dostupan osobama pogođenim projektom koje se ne slože sa ili odbiju ponudu za nadoknadu a koji je Kompanija dosledno primenjivala prema svim takvim osobama, kako je predviđeno Standardom 5.

32. Kompanija želi da reši pitanja u redovnom zakonskom postupku. Kompanija je dokazala da dosledno primenjuje zahteve Standarda 5 time što je na zahtev Podnosioca žalbe pokrenula eksproprijaciju u celosti preostalog zemljišta, nakon što je utvrdila da zemlja nije isplativa. Kompanija će poštovati odluku suda, nakon pregleda procene za nadoknadu za stabla topole. Prema navodima Kompanije, novac je opredeljen za Podnosioca žalbe na ime nadoknade za stabla topole i čeka na sudske rešenje. Nadalje, pregled dosadašnjih ishoda sudske sporove koji se odnose na eksproprijaciju i nadoknadu na Projektu, koji je sprovela MIGA, ukazuje da sudske sporove daju ishode u skladu sa zahtevima Standarda 5.

33. U pogledu kriterijuma (b), preliminarne indikacije da MIGA možda nije postupala u skladu sa svojim Politikama E&S: MIGA je dokazala da je sprovela svoju procenu E&S tokom dju dilidžensa i monitoringa u skladu sa svojim Okvirom održivosti. Mada je Podnositelj žalbe odlučila da ne bude upućena na MIGA, MIGA je od Kompanije redovno dobijala obaveštenja o pitanjima koje je ona istakla .

34. Na osnovu svoje kontrole, stav MIGA je istraga o usklađenosti nije opravdana, obzirom da nisu ispunjeni kriterijumi definisani u stavu 91. Politike CAO.

35. MIGA je posvećena ublažavanju ekoloških i društvenih rizika, pružanju podrške delotvornom i efikasnom izvršavanju mandata CAO u skladu sa Politikom CAO i odgovornosti pred Odborom MIGA. MIGA će nastaviti sa redovnim nadzorom Projekta periodičnim posetama lokaciji, revizijom izveštaja Projekta i IESC kao i učešćem u periodičnim telefonskim razgovorima sa zajmodavcima, Kompanijom, BEJV i IESC.

36. MIGA će nastaviti da nadzire sprovođenje aktivnosti ESAP, uključujući i završnu reviziju o akviziciji zemljišta koju će sprovesti nezavisna strana najkasnije 12 meseci po završetku procesa akvizicije zemljišta. MIGA će nastaviti da otvoreno i transparentno sarađuje sa Podnosiocem žalbe, CAO, Kompanijom i Podnosiocem žalbe (ukoliko se Podnositelj žalbe opredeli za to). MIGA uvažava proces CAO za rešavanje žalbi i evaluaciju da bi unapredila performanse E&S MIGA, uključujući i mogućnost da izradi ovaj Odgovor Uprave jer se zalaže za odgovornost prema javnosti za obaveze koje je preuzela MIGA i pomaže rešavanju problema.

Odricanje od odgovornosti

Ovaj Odgovor uprave MIGA daje se kao odgovor na Izveštaj o proceni Kancelarije ombudsmana za savetovanje o usklađenosti (CAO) koja je utvrdila da je žalba na projekat za koji je MIGA dala garanciju prihvatljiv za procenu usklađenosti.

Ništa rečeno u ovom Odgovoru uprave MIGA ili tokom postupka definisanog Politikom CAO („Postupak CAO“) ne (1) stvara nikakvu zakonsku obavezu, (2) potvrđuje ili odbacuje nijedan pravni stav, (3) utvrđuje bilo kakvu zakonsku odgovornost, obavezu ili nepravilnost, (4) predstavlja priznanje ili prihvatanje bilo koje činjenične okolnosti ili dokaza greške ili nepravilnosti, ili (5) predstavlja odricanje od bilo kojih prava, privilegija ili imuniteta MIGA u skladu sa njenom Konvencijom, međunarodnim konvencijama ili bilo kojim drugim primenljivim zakonom. MIGA izričito zadržava sva prava, privilegije i imunitete. MIGA ne proizvodi, prihvata niti preuzima bilo kakve zakonske obaveze ili dužnosti, ne identificiše niti prihvata bilo kakve navode o kršenju bilo koje zakonske obaveze ili dužnosti ovim Odgovorom Uprave MIGA.

Bez obzira što su uloženi svi razumni napori da se utvrdi tačnost informacija sadržanih u ovom Odgovoru uprave MIGA, ne daje se nikakav prikaz ili garancija tačnosti ili celokupnosti takvih informacija. CAO nije sudski niti regulatorni mehanizam sprovođenja prava. Njene analize, zaključci i izveštaji nisu namenjeni upotrebi u sudskim ili regulatornim postupcima niti da bi se pripisala zakonska greška ili odgovornost. CAO se ne bavi utvrđivanjem činjenica niti odlučivanjem o težini koju je potrebno dodeliti dokazima ili informacijama. Nijedan deo ovog Odgovora uprave MIGA ili Postupka CAO ne može se koristiti ili citirati u sudskim, arbitražnim, regulatornim i drugim postupcima bez izričite, pisane saglasnosti MIGA.

Prilog 3: Dodatna razmatranja procene

Politika CAO predviđa da se u proceni usklađenosti uzmu u obzir dodatna, relevantna razmatranja, kako je navedeno u tabeli.

Odredbe Politike CAO	Analiza za ovaj predmet
Za svaki projekat ili podprojekat iz koga je IFC/MIGA izašla u vreme kada CAO završi svoju procenu usklađenosti, bilo da bi istraga unela posebnu vrednost u smislu odgovornosti, lekcija ili korektivnih mera uprkos izlasku IFC/MIGA (stav. 92a).	Nije primenljivo.
Relevantnost svakog završenog sudskog ili nesudskog postupka, postupka koji će se desiti ili je u toku u vezi sa predmetom žalbe (stav. 92b).	U skladu sa postupkom eksproprijacije definisanim u Akcionom planu za preselenje, ukoliko vlasnik odbije ponudu za nadoknadu, biće pokrenut sudski spor. U julu 2021, Podnositelj žalbe nije prihvatio ponudu Kompanije za nadoknadu za šumsku biomasu na njenom zemljištu. Shodno tome, postupak nadoknade upućen je na sudski postupak tokom koga je sudski veštak koga je predložila podnositelj žalbe procenio šumske biomase na veći iznos nego što je to bilo u ponudi Kompanije. Sudski postupak je još uvek u toku. Prema Akcionom planu za raseljavanje, Kompanija će platiti onda kada sud doneše pravosnažnu odluku, u skladu sa nacionalnim zakonom. Rokovi nisu definisani i oni zavise od kapaciteta i broja predmeta pred lokalnim sudovima.
Da li je Uprava jasno dokazala da se adekvatno bavila pitanjima koje je istakao Podnositelj žalbe ili u internom zahtevu i poštovala Politike E&S Policies ili da li je Uprava priznala da nije postupala u skladu sa relevantnim politikama E&S (stav. 92c).	CAO navodi da je MIGA nakon prijema žalbe postupala u skladu sa svojom obavezom definisanim u Politici održivosti da ustanovi i pregleda mogućnosti za unapređenje postupanja klijenta (stav. 43). Konkretno, MIGA je prekontrolisala usklađenost nosioca projekta - Kompanije sa Standardom 5 u pogledu navoda Podnosioca žalbe na pravo na kompenzaciju zemljišta u celosti, ponude za nadoknadu šumske biomase i žalbeni mehanizam Kompanije.
Da li je Uprava obezbedila izjavu o konkretnim korektivnim merama i da li, po sudu CAO nakon razmatranja stavova Podnosioca žalbe, ove korektivne mere suštinski rešavaju probleme koje je istakao Podnositelj žalbe (stav. 92d).	MIGA je posetila Srbiju sa posebnim ciljem da reši probleme koje je navela Podnositelj žalbe i da definiše naredne korake. Tokom tog vremena, dokumenti dokazuju napore da se suštinski reše pitanja koja je istakla podnositelj žalbe. Ti napori nisu doveli do zadovoljavajućeg rezultata za Podnosioca žalbe.
U vezi sa projektom ili podprojektom koji je već bio predmet istrage o usklađenosti, CAO može: (a) zatvoriti žalbu; (b) pripojiti žalbu ranijem postupku usklađenosti ukoliko je taj još uvek otvoren a žalba je suštinski u vezi sa istim pitanjima kao i prethodni postupak usklađenosti; ili (c) inicirati novu istragu o usklađenosti samo onda kada žalba ističe nova pitanja ili kada su dostupni novi dokazi (stav. 93).	Nije primenljivo.